

Рахункова палата

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішення Рахункової палати
від 26 липня 2022 року № 15-2

ЗВІТ
про результати аналізу звіту Фонду державного майна України
за 2021 рік у частині, що впливає на виконання державного
бюджету

Київ 2022

ЗМІСТ

ПРЕАМБУЛА.....	3
ВСТУП	4
1. ЗАГАЛЬНА ОЦІНКА ВИКОНАННЯ ФОНДОМ ДЕРЖАВНОГО МАЙНА УКРАЇНИ ПОВНОВАЖЕНЬ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА ВИКОНАННЯ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ.....	4
2. АНАЛІЗ ІНФОРМАЦІЇ ЗІ ЗВІТУ ФОНДУ ДЕРЖАВНОГО МАЙНА УКРАЇНИ ПРО ВИКОНАННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ З ПРИВАТИЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОГО МАЙНА.....	9
3. АНАЛІЗ ІНФОРМАЦІЇ ЗІ ЗВІТУ ФОНДУ ДЕРЖАВНОГО МАЙНА УКРАЇНИ ПРО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ У СФЕРІ ОРЕНДИ ДЕРЖАВНОГО МАЙНА.....	17
4. АНАЛІЗ ІНФОРМАЦІЇ ЗІ ЗВІТУ ФОНДУ ДЕРЖАВНОГО МАЙНА УКРАЇНИ ПРО УПРАВЛІННЯ КОРПОРАТИВНИМИ ПРАВАМИ ДЕРЖАВИ ТА ДЕРЖАВНИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ.....	20
5. АНАЛІЗ ЗВІТУ ФОНДУ ДЕРЖАВНОГО МАЙНА УКРАЇНИ В ЧАСТИНІ УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНИМ МАЙНОМ.....	25
6. СТАН РЕАГУВАННЯ НА РЕКОМЕНДАЦІЇ (ПРОПОЗИЦІЇ) РАХУНКОВОЇ ПАЛАТИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ПОПЕРЕДНІХ КОНТРОЛЬНИХ ЗАХОДІВ.....	28
ВИСНОВКИ.....	31
ПРОПОЗИЦІЇ.....	35

ПРЕАМБУЛА

Підстава для проведення аналізу: стаття 98 Конституції України, частина четверта статті 232-1 Регламенту Верховної Ради України, затвердженого Законом України від 10.02.2010 № 1861-VI “Про Регламент Верховної Ради України” (далі – Регламент Верховної Ради України), пункт 6 частини першої статті 7 Закону України від 02.07.2015 № 576-VIII “Про Рахункову палату”, План роботи Рахункової палати на 2022 рік, затверджений рішенням Рахункової палати від 23.11.2021 № 30-4 (із змінами).

Мета аналізу: оцінка повноти висвітлення у звіті про роботу Фонду державного майна України та хід приватизації державного майна у 2021 році результатів виконання Фондом державного майна України повноважень, визначених Законом України від 09.12.2011 № 4107-VI “Про Фонд державного майна України” та іншими законодавчими актами, в частині, що впливає на виконання державного бюджету.

Предмет аналізу: Звіт про роботу Фонду державного майна України та хід приватизації державного майна у 2021 році (далі – Звіт ФДМУ, Звіт Фонду); нормативно-правові, організаційно-розпорядчі, інші акти та документи, які регулюють питання реалізації державної політики у сфері приватизації, оренди, використання та відчуження державного майна, управління об’єктами державної власності, у тому числі корпоративними правами держави щодо об’єктів державної власності, що належать до сфери управління Фонду державного майна України (далі – Фонд, ФДМУ), а також у сфері державного регулювання оцінки майна, майнових прав та професійної оціночної діяльності.

Початкові обмеження щодо проведення аналізу: часові: аналізом охоплюється період 2021 року.

Критерії оцінки, що використовуються у ході аналізу:

➤ *щодо законності:* відповідність управлінських рішень Фонду нормам законодавства, а також забезпечення реалізації визначених законодавством України повноважень Фонду;

➤ *щодо ефективності:* оцінка виконання Фондом повноважень у сфері приватизації, оренди, управління корпоративними правами держави, цілісними майновими комплексами та окремо визначеним державним майном, повнота надходжень до державного бюджету;

➤ *щодо повноти та достовірності, викладеної у Звіті ФДМУ інформації:* відповідність викладеної у Звіті ФДМУ інформації фактичному стану справ щодо діяльності Фонду.

Методи збирання даних: аналіз нормативно-правових, організаційно-розпорядчих актів та інших документів, пов’язаних з предметом аналізу; аналіз планових та звітних матеріалів, що стосуються предмету аналізу; аналіз реалізації наданих Рахунковою палатою рекомендацій (пропозицій) за результатами попередніх контрольних заходів, отримання інформації від посадових осіб Фонду; аналіз повідомлень засобів масової інформації та спеціальних видань з питань, пов’язаних з предметом аналізу.

Направлення запитів до Комітету Верховної Ради України з питань бюджету, Міністерства фінансів України, Фонду державного майна України.

ВСТУП

Відповідно до частини першої статті 1 Закону України від 09.12.2011 № 4107 “Про Фонд державного майна України” із змінами (далі – Закон № 4107) Фонд державного майна України є центральним органом виконавчої влади із спеціальним статусом, що реалізує державну політику у сфері приватизації, оренди, використання та відчуження державного майна, управління об’єктами державної власності, у тому числі корпоративними правами держави щодо об’єктів державної власності, що належать до сфери його управління, а також у сфері державного регулювання оцінки майна, майнових прав та професійної оціночної діяльності.

Згідно з абзацом третім частини другої статті 4 Закону № 4107 Фонд подає щороку, до 1 травня, Президенту України, Верховній Раді України і Кабінету Міністрів України звіт про роботу Фонду та хід приватизації державного майна.

До повноважень Рахункової палати пунктом 6 частини першої статті 7 Закону України від 02.07.2015 № 576 “Про Рахункову палату” віднесено здійснення попереднього аналізу, до розгляду на засіданнях комітетів Верховної Ради України та на пленарних засіданнях Верховної Ради України, Звіту Фонду в частині, що впливає на виконання державного бюджету.

Згідно з частиною четвертою статті 232-1 Регламенту Верховної Ради України Звіт Фонду у п’ятиденний строк з дня надходження відповідного звіту надсилається Головою Верховної Ради України або відповідно до розподілу обов’язків Першим заступником чи заступником Голови Верховної Ради України до Рахункової палати для підготовки попереднього аналізу відповідного звіту в частині, що впливає на виконання Державного бюджету України. Відповідно до пункту 3 частини шостої статті 232-1 Регламенту Верховної Ради України розгляд Звіту Фонду також включає у разі необхідності виступ запрошеного на пленарне засідання Голови Рахункової палати або за його дорученням члена Рахункової палати.

Відповідно до вимог законодавства Рахунковою палатою проведено аналіз надісланого Головою Верховної Ради України Русланом Стефанчуком¹ Звіту про роботу Фонду державного майна України та хід приватизації державного майна у 2021 році.

1. ЗАГАЛЬНА ОЦІНКА ВИКОНАННЯ ФОНДОМ ДЕРЖАВНОГО МАЙНА УКРАЇНИ ПОВНОВАЖЕНЬ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА ВИКОНАННЯ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ

Звіт ФДМУ містить основні показники результатів діяльності Фонду в межах повноважень, передбачених Законом № 4107, з питань приватизації, оренди, управління корпоративними правами держави та державними підприємствами, державним майном, законодавчого забезпечення, а також діаграми, таблиці і рисунки.

При складенні Звіту Фондом переважно враховано вимоги Методичних

¹ Лист від 05.05.2022 № 06/03-2022/74102.

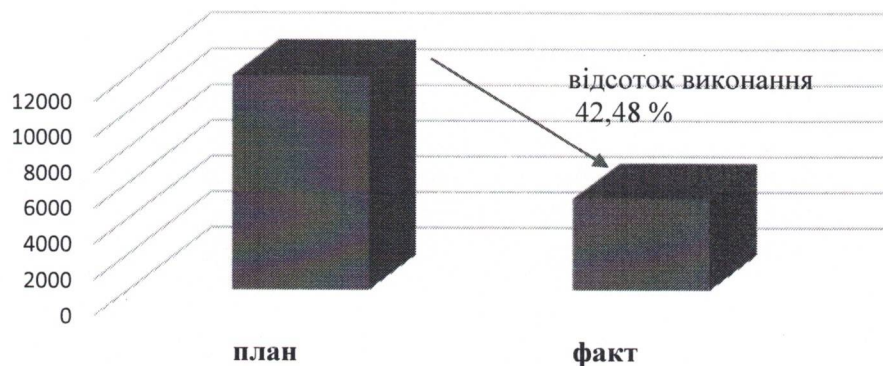
рекомендацій щодо складання річного звіту та щоквартальної аналітичної довідки про роботу Фонду державного майна України та хід приватизації державного майна (далі – Методичні рекомендації № 1836), затверджених наказом Фонду від 19.10.2021 № 1836 “Про затвердження структури та порядку підготовки аналітичних довідок, звітів Фонду державного майна України” (далі – Наказ № 1836).

У вступній частині Звіту Фонду “Стислий огляд результатів роботи Фонду у 2021 році” (стор. 6 – 7) розкрито основні показники діяльності за 2021 рік, серед яких планові та фактичні обсяги надходжень від приватизації, оренди державного майна та фактичні обсяги перерахування дивідендів та відрахування частини чистого прибутку господарських товариств, що належать до сфери управління Фонду, а також обсяги відповідних надходжень за 2020 рік. Водночас порівняння обсягів надходжень за 2021 рік з відповідними показниками минулого року у текстовій частині цього підрозділу Звіту ФДМУ не наведено, тобто Фондом не враховано підпункт 3.1 пункту 3 Методичних рекомендацій № 1836.

У цьому ж розділі наведені дані надходжень за роками, починаючи з 2017 року, у діаграмах за кожним видом надходжень (від приватизації, оренди, дивідендів). Водночас назви цих діаграм не відповідають їх змісту, оскільки передбачають інформацію лише за 2021 рік. Наприклад, діаграма на стор. 6 Звіту Фонду із назвою “Надходження до державного бюджету коштів від приватизації у 2021 році, млн грн” містить дані про надходження від приватизації за 2017–2021 роки (у розрізі років).

У додатку 2 до Закону України “Про Державний бюджет України на 2021 рік” встановлені надходження від приватизації державного майна (код класифікації фінансування бюджету 5000) в сумі 12000 млн гривень. На стор. 6 Звіту ФДМУ зазначено, що від приватизації майна та інших надходжень, безпосередньо пов’язаних з приватизацією, загалом до державного бюджету перераховано 5097,864 млн грн, при цьому не зазначено, що фактичне виконання планових показників надходжень від приватизації у 2021 становило лише 42,5 відсотка (Діаграма 1).

Діаграма 1. Дані про виконання плану надходжень до державного бюджету коштів від приватизації у 2021 році*, млн грн

* за даними Звіту Фонду.

За даними Звіту Фонду у Розділі 1 (стор. 11, 13), серед причин, що вплинули на результати приватизації, наведено, зокрема, наявність арештів на

об'єкти малої приватизації, відсутність попиту потенційних покупців, відсутність правостановлюючих документів та законодавчі обмеження щодо об'єктів великої приватизації (детальна інформація наведена в розділі 2 цього Звіту).

Порівняння обсягів надходжень від приватизації за 2021 рік з показниками минулого року у текстовій частині відсутнє, лише наведені обсяги надходжень за 2020 рік.

Так, на стор. 6 Звіту ФДМУ зазначено, що у 2020 році до державного бюджету від приватизації державного майна та інших надходжень, безпосередньо пов'язаних з процесом приватизації, було перераховано 2248,178 млн грн, тобто у 2021 році надходження від приватизації порівняно з минулим роком збільшились на 2849,686 млн грн, або майже в 2,3 раза.

На запит Рахункової палати щодо планування надходжень від приватизації майна на 2021 рік Фонд повідомив², що у лютому 2020 року ФДМУ надав Міністерству фінансів України попередні прогностичні надходження коштів у 2021 році, згідно з якими планові надходження від приватизації визначені в сумі 12000,0 млн грн, та у липні – уточнені прогностичні надходження в сумі 6000,0 млн грн (зменшено вдвічі). Однак у додатку 2 до Закону України “Про Державний бюджет України на 2021 рік”, прийнятого 15.12.2020 за № 1082-IX, надходження від приватизації державного майна встановлено у розмірі 12 000 млн гривень.

У 2020 році введено законодавчі обмеження щодо проведення приватизації в частині проведення аукціонів з продажу об'єктів великої приватизації³; у 2021 році – в частині аукціонів із зниженням стартової ціни та за методом вивчення цінових пропозицій та приватизації шляхом викупу об'єктів великої приватизації⁴, а також численні зміни, які вносилися до переліків об'єктів, що підлягали приватизації у 2021 році. Це спричинило низький рівень виконання планового завдання з надходжень у I півріччі 2021 року – 1,0 млрд гривень⁵.

У ході проведеного Рахунковою палатою аналізу встановлено, що обсяг планових надходжень від приватизації об'єктів державної власності на 2021 рік розрахунками не підтверджений. За інформацією Фонду, прогностичний обсяг надходження від великої приватизації визначений з урахуванням розміру

² Лист від 30.05.2022 вх. № 473/05-1.

³ Відповідно до Закону України від 18.01.2018 № 2269-VIII “Про приватизацію державного і комунального майна” із змінами, внесеними Законом України від 02.09.2020 № 853-IX “Про внесення змін до Закону України “Про приватизацію державного і комунального майна” щодо парламентського контролю за приватизацією державного майна”.

⁴ Відповідно до Закону України від 18.01.2018 № 2269-VIII “Про приватизацію державного і комунального майна” із змінами, внесеними Законом України від 30.03.2021 № 1365-IX “Про внесення зміни до розділу V “Прикінцеві та перехідні положення” Закону України “Про приватизацію державного і комунального майна” щодо відновлення проведення аукціонів з продажу об'єктів великої приватизації”.

⁵ За даними Інформації про стан виконання зведеного та Державного бюджетів України за січень-червень 2020–2021 років, розміщеної на офіційному вебсайті Міністерства фінансів України (<https://mof.gov.ua/storage/files/2>).

балансової вартості та розміру державної частки об'єкта. У зв'язку з тим, що перелік об'єктів малої приватизації не є сталим, підготовка об'єкта до приватизації розтягнута у часі, а вартість продажу визначається на одному з трьох типів аукціонів, Фонд не вбачає за можливе визначити прогнозовану вартість від продажу в розрізі об'єктів, що будуть приватизовані, у тому числі у 2021 році. Отже, Фондом не забезпечено обґрунтованості щорічного планування показників надходжень від приватизації державного майна та виконання запланованих показників.

У 2021 році показники обсягів надходжень до державного бюджету від оренди державного майна у порівнянні з 2020 роком збільшилися в 1,2 раза, про що у Звіті ФДМУ не зазначено, і становили 1 623,12 млн грн, або 98,37 відс. запланованого на 2021 рік обсягу.

На стор. 7 Звіту Фонду зазначено, що станом на 01.01.2022 до державного бюджету сплачено 837,853 млн грн дивідендів та частини чистого прибутку господарських товариств. Протягом 2020 року до державного бюджету сплачено більш ніж 260,561 млн грн дивідендів та частини чистого прибутку господарських товариств. Порівняння з плановим обсягом у Звіті ФДМУ (стор. 51) не наведено та зазначено, що планове завдання з надходження дивідендів (доходу), нарахованих на акції (частки) господарських товариств, які є у державній власності, Мінфіном не доводиться суб'єктам управління корпоративними правами держави (у тому числі Фонду). Водночас у Звіті ФДМУ наведено (стор. 52) очікуваний обсяг сплати дивідендів (частини чистого прибутку) до Державного бюджету України за результатами роботи у 2021 році – 646,266 млн грн, який Фонд повідомляв Мінекономіки на виконання пункту 4 Порядку формування та реалізації дивідендної політики держави, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.05.2007 № 702, та відповідно до запитів Мінекономіки.

За даними Звіту Фонду (стор. 7) Фонд забезпечив перерахування до державного бюджету коштів, отриманих від приватизації, оренди державного майна, дивідендів та частини чистого прибутку на корпоративні права держави, у розмірі 7558,84 млн грн, що майже вдвічі більше за відповідний показник 2020 року, який становив 3809,03⁶ млн грн, про що у вступній частині Звіту ФДМУ не зазначено.

Окремі дані у Звіті Фонду (розділ 3 “Управління корпоративними правами держави та державними підприємствами” в частині заборгованості із заробітної плати, аналізу результатів фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання державного сектору економіки, які перебувають у сфері управління Фонду) є оперативними. Так, на стор. 53 зазначено, що у зв'язку з військовою агресією російської федерації та запровадженням відповідно до Указу Президента України “Про введення воєнного стану в Україні” від 24.02.2022 № 64/2022, затвердженого Законом України від 24.02.2022 № 2102-ІХ, на всій території України воєнного стану та згідно з

⁶ За даними Звіту про результати аналізу звіту Фонду державного майна України за 2020 рік у частині, що впливає на виконання державного бюджету, затвердженого рішенням Рахункової палати від від 22.06.2021 № 14-2.

Законом України “Про захист інтересів суб’єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни” від 03.03.2022 № 2115-IX низка суб’єктів господарювання, що належать до сфери управління Фонду, не подали фінансову та статистичну звітність. Інформація щодо динаміки зведеного показника чистого фінансового результату базується на даних щодо 14,7 відс. державних підприємств та господарських товариств, що належать до сфери управління Фонду.

Фондом у 2021 році здійснена значна робота щодо розробки законодавчих та нормативно-правових актів, що стосуються сфери його діяльності: розроблено 2375 організаційно-розпорядчих та нормативно-правових актів, 11 з яких подано на державну реєстрацію Мін’юсту (пройшли державну реєстрацію 9 актів), 61 проєкт актів Кабінету Міністрів України, з яких ухвалено 32. Разом з тим окремі з них опрацьовуються Фондом тривалий час.

Так, Фонд упродовж дев’яти місяців доопрацьовував підготовлений проєкт Закону України “Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо функціонування Єдиної бази даних звітів про оцінку”, у погодженні якого Державна регуляторна служба України відмовила рішенням від 26.03.2021 № 154.

Не внесено зміни до Методики оцінки об’єктів оренди, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 10.08.1995 № 629, Методики оцінки майна, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 10.12.2003 № 1891, та до Положення про інвентаризацію майна державних підприємств, що приватизуються (корпоратизуються), а також майна державних підприємств та організацій, яке передається в оренду (повертається після закінчення строку дії договору оренди або його розірвання), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 02.03.1993 № 158, у зв’язку з необхідністю приведення нормативно-правових актів у відповідність до Закону України від 03.10.2019 № 157-IX “Про оренду державного та комунального майна”. Розроблений Фондом проєкт постанови Кабінету Міністрів України “Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Кабінету Міністрів України”, яким передбачається внесення відповідних змін, повернуто Секретаріатом Кабінету Міністрів України як такий, що потребує додаткового узгодження з Мінфіном.

Також на стор. 84 Звіту ФДМУ зазначено, що Фонд протягом звітного періоду здійснював активне супроводження у Верховній Раді України розгляду та прийняття парламентом поданих народними депутатами України низки законопроєктів, які пов’язані з діяльністю Фонду (реєстр. №№ 4572, 4574, 4573 та 4575). Разом з тим наводяться дані лише про результати супроводження одного з цих законопроєктів – “Про внесення змін до Закону України “Про Фонд державного майна України” та інших законодавчих актів України щодо сприяння залученню інвестицій в процесі приватизації та оренди державного і комунального майна” (реєстр. № 4572 від 04.01.2021). Цей законопроєкт прийнято Верховною Радою України у першому читанні 15.07.2021 і Фонд зосередив зусилля на супроводженні його в парламенті під час підготовки до другого читання.

Загалом Звіт про роботу Фонду державного майна України та хід

приватизації державного майна у 2021 році є інформативним і висвітлює виконання Фондом у 2021 році повноважень, визначених у Законі № 4107. У Звіті ФДМУ (“Стислий огляд результатів роботи Фонду у 2021 році”) розкрито основні показники за 2021 рік, при цьому відсутній порівняльний аналіз з попереднім роком, в окремих випадках відсутнє порівняння планових показників діяльності Фонду.

2. АНАЛІЗ ІНФОРМАЦІЇ ЗІ ЗВІТУ ФОНДУ ДЕРЖАВНОГО МАЙНА УКРАЇНИ ПРО ВИКОНАННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ З ПРИВАТИЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОГО МАЙНА

У Розділі 1 “Приватизація державного майна” Звіту ФДМУ (стор. 9) наведена інформація щодо формування переліків об’єктів малої приватизації і об’єктів великої приватизації. Зокрема зазначено, що переліки об’єктів малої приватизації, що підлягали приватизації в 2021 році (далі – переліки), затверджено наказом Фонду від 06.01.2021 № 5 (далі – наказ № 5).

За даними звіту ФДМУ, з метою формування переліків об’єктів, що підлягають приватизації у 2021 році, Фонд 29.07.2020 звернувся до 118 уповноважених органів управління. Станом на 31.12.2021 50 уповноважених органів управління надали 928 пропозицій щодо включення об’єктів державної власності до переліків об’єктів, що підлягають приватизації. Водночас відображення у Звіті Фонду кількості пропозицій станом на 31.12.2021 є некоректним, оскільки пропозиції на 2021 рік мали бути подані до 01.10.2020. Наведена у Звіті Фонду інформація свідчить про порушення уповноваженими органами управління термінів подання пропозицій щодо включення об’єктів права державної власності до переліку об’єктів, що підлягають приватизації в наступному році (щороку до 1 жовтня), встановлених частиною п’ятою статті 11 Закону України від 18.01.2018 № 2269-VIII “Про приватизацію державного і комунального майна” (далі – Закон № 2269) та пунктом 2 затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 10.05.2018 № 387 Порядку подання уповноваженими органами управління державним органам приватизації пропозицій щодо включення об’єктів права державної власності до переліку об’єктів, що підлягають приватизації (далі – Порядок № 387).

За даними Звіту Фонду (стор. 9) станом на 06.01.2021 переліки містили 879 об’єктів. Протягом 2021 року переліки доповнено 522 об’єктами, виключено – 26 об’єктів (у зв’язку з ліквідацією, за рішенням суду, прийняттям Кабінетом Міністрів України управлінського рішення, надання уповноваженими органами управління уточненої інформації про об’єкти приватизації). На кінець звітної періоду переліки налічували 1375 об’єктів. Ця інформація не корелюється з інформацією, наведеною у діаграмах 1.1 “Пропозиції уповноважених органів управління щодо об’єктів приватизації” та 1.2 “Заяви потенційних покупців щодо приватизації державного майна”, згідно з якими загальна кількість об’єктів, включених до переліків малої приватизації за пропозиціями уповноважених органів та заявами потенційних покупців – 718 об’єктів (із 928 запропонованих уповноваженими органами управління включено 644 об’єкти, із 470 заяв потенційних покупців – щодо 74

об'єктів уповноваженими органами надано згоду на їх включення до переліків). За поясненням Фонду, у діаграмах мова йде про кількість поданих пропозицій, а не об'єктів (в легенді до діаграми 1.1 допущено технічну помилку).

Крім того, Законом № 2269 та Порядком № 387 не передбачено внесення змін до переліків (після їх затвердження) щодо виключення об'єктів, лише – щодо їх включення. Так, відповідно до частини 10 статті 11 Закону № 2269, якщо протягом року у передбаченому цією статтею порядку приймаються рішення про включення додаткових об'єктів, Фонд має включити такі об'єкти до відповідного переліку та оприлюднити змінений перелік об'єктів.

Упродовж 2021 року до наказу № 5, яким затверджено переліки об'єктів малої приватизації, що підлягали приватизації в 2021 році, 33 рази вносилися зміни. Слід зазначити, що відповідно до частини шостої статті 11 Закону № 2269 уповноважені органи управління постійно переглядають, виявляють державне майно, яке безпосередньо не забезпечує виконання такими органами встановлених законодавством завдань; державне майно, що не увійшло до статутних капіталів господарських товариств (крім матеріальних носіїв секретної інформації); майно, що більше трьох років не використовується у виробничій діяльності і подальше його використання не планується, та щокварталу вносять Фонду державного майна України свої пропозиції щодо включення державного майна до переліку об'єктів, що підлягають приватизації. Постійне (щомісячно) внесення змін до переліків об'єктів малої приватизації, що підлягали приватизації, не сприяє обґрунтованому прогнозуванню планового річного обсягу надходжень від продажу об'єктів малої приватизації, оскільки відповідно до частини п'ятої статті 11 Закону № 2269 пропозиції стосовно включення об'єктів до переліку об'єктів, що підлягають приватизації на наступний рік, подаються уповноваженими органами управління майном до органу приватизації разом з висновками щодо прогнозованої суми надходження коштів від приватизації запропонованих до переліків об'єктів. Саме на підставі цієї інформації (у розрізі запропонованих до приватизації об'єктів) Фонд має подавати попередні та уточнені прогнозні показники надходження коштів від приватизації на поточний, наступний та два подальші роки відповідно до вимог пункту 5 Порядку № 387.

Крім того, практика щомісячного внесення змін до переліків призводить до збільшення витрат на забезпечення видання та розповсюдження офіційних друкованих видань Фонду, оскільки відповідно до вимог частини 10 статті 11 Закону № 2269 кожний змінений перелік потребує оприлюднення в офіційних друкованих виданнях державних органів приватизації, на офіційному вебсайті Фонду.

Довідково. За даними Звіту про виконання паспорта бюджетної програми за КПКВК 6611020 “Заходи, пов’язані з проведенням приватизації державного майна” за 2021 рік саме з цих причин касові видатки на 50,8 тис грн перевищили обсяги, затверджені у паспорті бюджетної програми за напрямом використання бюджетних коштів “Забезпечення видання та розповсюдження офіційних друкованих видань Фонду державного майна”.

У підрозділі 1.3 “Продаж об'єктів малої приватизації” Звіту Фонду наведені проблемні питання, які вплинули на результати підготовки до приватизації об'єктів малої приватизації (стор. 11), серед яких, зокрема,

наявність арештів на об'єкти; відсутність правовстановлюючих документів на переважну кількість об'єктів, включених до переліків об'єктів малої приватизації, які підлягають приватизації; пропонування органами управління для приватизації підприємств, які перебувають у процедурах банкрутства, ліквідації.

Ця проблема має системний характер, в результаті переліки містять об'єкти, які неможливо приватизувати (у разі накладення арешту) або приватизація яких відкладається на невизначений термін (до моменту відновлення правовстановлюючих документів), тобто існують підвищені ризики, що такі об'єкти не будуть приватизовані. Включення таких об'єктів до переліків приватизації штучно завищує планові обсяги надходження від приватизації і відповідно зменшує відсоток їх фактичного досягнення. Крім того, перебування об'єктів у стадії ліквідації є підставою для відмови у включенні до переліку об'єктів державного майна, що підлягають приватизації відповідно до вимог частини дев'ятої статті 11 Закону № 2269.

Перелік об'єктів великої приватизації державної власності (далі – Перелік № 36) затверджено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 16.01.2019 № 36-р “Про затвердження переліку об'єктів великої приватизації державної власності” (далі – розпорядження № 36-р).

Станом на 01.01.2021 Перелік № 36 містив 23 об'єкти, за даними Звіту ФДМУ (стор. 9) станом на 31.12.2021 – 27 об'єктів.

У Звіті ФДМУ зазначено, що розпорядження № 36-р не має обмеженого строку дії. Водночас пунктом 6 Порядку № 387 передбачене щорічне подання Фондом (до 15 серпня) на затвердження Кабінету Міністрів України переліку об'єктів великої приватизації, що підлягають приватизації в наступному році. При цьому Законом № 2269 не передбачено затвердження Кабінетом Міністрів України переліку об'єктів великої приватизації, що підлягають приватизації, кожного року. Вказана вище норма Порядку № 387 Фондом не дотримана, окремий перелік на затвердження Уряду не подавався, протягом 2021 року вносились зміни до Переліку № 36.

Так, у Звіті ФДМУ (стор. 9) наведено постанови⁷ та розпорядження⁸ Кабінету Міністрів України, згідно з якими вносилися зміни до Переліку № 36,

⁷ Постанови Кабінету Міністрів України від 11.08.2021 № 857 “Деякі питання управління об'єктами державної власності” та від 29.09.2021 № 1028 “Про внесення змін до деяких актів Кабінету Міністрів України”.

⁸ Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.07.2021 № 762-р “Про внесення змін у додаток до розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 січня 2019 р. № 36”, від 26.08.2021 № 1005-р “Про погодження реорганізації акціонерного товариства “Завод “Електроважмаш” шляхом приспінання до акціонерного товариства “Турбоатом”, від 15.09.2021 № 1113-р “Про внесення зміни у додаток до розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 січня 2019 року № 36”, від 06.10.2021 № 1228-р “Деякі питання управління акціонерним товариством “Українські енергетичні машини”, від 28.10.2021 № 1341-р “Про внесення зміни в додаток до розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 січня 2019 р. № 36”, від 17.11.2021 № 1443-р “Про внесення змін до розпоряджень Кабінету Міністрів України від 16 січня 2019 р. № 36 і від 6 жовтня 2021 р. № 1228”, від 02.12.2021 № 1585-р “Про внесення зміни в додаток до розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 січня 2019 р. № 36”, від 30.12.2021 № 1801-р “Про внесення змін у додаток до розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 січня 2019 р. № 36”.

однак відсутня інформація щодо суті цих змін та які саме об'єкти включались чи виключались з Переліку № 36. Методичними рекомендаціями (пп. 3.2.1) передбачено, що у цьому розділі Звіту Фонду наводиться інформація, зокрема, щодо кількості включених та виключених з переліку об'єктів великої приватизації, однак такі дані відсутні, зазначена лише кількість об'єктів на початок та кінець 2021 року.

Проведений Рахункової палатою аналіз цих нормативно-правових актів показав, що Перелік доповнено 6-ма об'єктами: АТ “Турбоатом”, АТ “Дніпровський електровозобудівний завод”, АТ “Українські енергетичні машини”, ДП “Завод алюмінієвої фольги”, ДП “Уманський лікєро-горілчаний завод”, АТ “Завод “Електроважмаш”. Виключено з переліку 2 об'єкти: Державне підприємство “Завод “Електроважмаш” та АТ “Турбоатом”. Окремі об'єкти вносились до Переліку № 36 наприкінці року, відповідно вони не могли бути приватизовані у звітному періоді.

За інформацією, наведеною у підрозділі 1.4 Звіту Фонду (стор. 12), у 2020 році на законодавчому рівні підготовка до приватизації (продажу) об'єктів великої приватизації призупинялася відповідно до Закону України від 30.03.2020 № 540-ІХ “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на забезпечення додаткових соціальних та економічних гарантій у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19)” (далі – Закон № 540), аукціони з продажу об'єктів великої приватизації не проводилися⁹. Разом з тим Закон № 540 не містив обмежень щодо підготовки до приватизації, а встановлював тимчасові обмеження щодо приватизації (продажу) об'єктів великої приватизації. У Звіті ФДМУ також зазначено, що Законом України від 30.03.2021 № 1365-ІХ “Про внесення зміни до розділу V “Прикінцеві та перехідні положення” Закону України “Про приватизацію державного і комунального майна” щодо відновлення проведення аукціонів з продажу об'єктів великої приватизації” (далі – Закон № 1365) продаж об'єктів великої приватизації на аукціонах з умовами відновлено.

У підрозділі 1.4 “Продаж об'єктів великої приватизації” Звіту ФДМУ (стор. 12) наведена інформація щодо радників, які надають послуги з підготовки до приватизації та продажу шести об'єктів великої приватизації (ПАТ “Одеський припортовий завод”, АТ “Об'єднана гірничо-хімічна компанія”, ЄМК ДП “Завод “Електроважмаш”, ЄМК ДП “Вугільна компанія “Краснолиманська”, ПрАТ “Президент-Готель, АТ “Перший київський машинобудівний завод”) із 27 об'єктів, включених до Переліку.

При цьому на стор. 12 – 13 Звіту Фонду відображена інформація щодо діяльності лише 4 з 6 радників. Інформація щодо діяльності Pericles Global Advisory LLC (ПАТ “Одеський припортовий завод”) та ТОВ “Конкорд Консалтинг (ЄМК ДП “Вугільна компанія “Краснолиманська”) не наведена.

Крім того, у Звіті про роботу Фонду державного майна України та хід приватизації державного майна у 2020 році (далі – Звіт Фонду за 2020 рік)

⁹ Закон України від 02.09.2020 № 853-ІХ “Про внесення змін до Закону України “Про приватизацію державного і комунального майна” щодо парламентського контролю за приватизацією державного майна”.

зазначалося (стор. 13), що Фонд розпочав роботу з відбору радників для надання послуг з приватизації та продажу пакетів акцій 4 об'єктів енергетичної галузі: АТ “Херсонська ТЕЦ”, АТ “Дніпровська ТЕЦ”, АТ “Криворізька теплоцентраль” та АТ “Одеська ТЕЦ”. 24.12.2020 проведено засідання конкурсної комісії щодо оголошення конкурсу з відбору радників з підготовки до приватизації та продажу зазначених товариств. У Звіті Фонду за 2021 рік інформація щодо результатів розпочатої у 2020 році роботи відсутня.

У лютому 2021 року Урядом прийнято постанову¹⁰, якою затверджено новий Порядок залучення радників у процесі приватизації об'єктів державної власності (далі – Порядок № 134). За інформацією Звіту ФДМУ (стор. 12), у 2021 році Фондом проведено конкурс з відбору радника для включення до переліку кваліфікованих учасників відбору¹¹. Однак протягом 2021 року конкурси з відбору радників для надання послуг з підготовки до приватизації та продажу об'єктів великої приватизації не оголошувалися. Пояснення щодо не проведення конкурсу з відбору радників у Звіті ФДМУ не наведені.

За даними Звіту Фонду у 2021 році оголошувались аукціони з продажу державних пакетів акцій двох акціонерних товариств, за результатами яких відбувся продаж одного об'єкта великої приватизації.

Так, протягом 2021 року тричі оголошувався аукціон з умовами продажу пакета акцій АТ “Об'єднана гірничо-хімічна компанія”, розміром 100 відс. статутного капіталу товариства (стартова ціна пакета акцій – 3700 млн грн), однак їх визнано такими, що не відбулися, у зв'язку з допущенням до участі в аукціоні лише одного учасника, оскільки викуп об'єкта приватизації одним учасником є неможливим відповідно до вимог Закону № 1365.

Проведено також аукціон з умовами продажу державного пакета акцій розміром 100 відс. статутного капіталу АТ “Перший київський машинобудівний завод” (ціна продажу пакета акцій – 1429,017 млн грн), переможцем якого визнано ТОВ “ДЖЕНЕРАЛ КОМЕРС”. У Звіті Фонду (стор. 13) зазначено, що ТОВ “ДЖЕНЕРАЛ КОМЕРС” вчасно розрахувався за придбаний пакет акцій, однак не зазначено, коли саме (у 2021 чи 2022 році), відповідно у Звіті відсутня інформація про суму надходжень до державного бюджету у 2021 році від продажу об'єктів великої приватизації. Фактично приватизацію товариства завершено у 2022 році¹², за придбаний пакет акцій товариство розрахувалося в грудні 2021 року”.

У Звіті Фонду (стор. 13) до проблемних питань, які вплинули на результати підготовки до приватизації об'єктів великої приватизації, крім законодавчих обмежень, віднесено, зокрема, затягування погодження органами виконавчої влади проєктів рішень Уряду щодо затвердження приватизаційних

¹⁰ Постанова Кабінету Міністрів України від 24.02.2021 № 134 “Деякі питання залучення радників у процесі приватизації об'єктів державної власності” (набрання чинності окремими положеннями – 04.03.2021 та 11.08.2021).

¹¹ Наказ Фонду від 11.08.2021 № 1407 “Про затвердження переліку кваліфікованих учасників відбору”.

¹² Наказ Фонду від 12.01.2022 № 38.

умов, обрання радників. При цьому у Звіті Фонду не зазначено про які саме органи та об'єкти приватизації йдеться.

За даними Звіту ФДМУ (стор. 9), відповідно до переліків об'єктів малої приватизації, затверджених наказом Фонду № 5 станом на 31.12.2021, підготовці до приватизації підлягали 1375 об'єктів малої приватизації.

Протягом 2021 року через електронну торгову систему “Прозорро.Продажі” виставлено 454 об'єкти малої приватизації, або 24,7 відс. визначених переліком, з яких 340 (74,9 відс. виставлених на продаж) продано на загальну суму 3937,2 млн грн (стартова ціна 1629,31 млн грн), загальне підвищення ціни продажу становило 241 відсоток. Крім того, відповідно до статей 16, 18 Закону № 2269 органами приватизації шляхом викупу продано 21 об'єкт на суму 196,93 млн гривень.

Дані щодо продажу через електронні аукціони 340 об'єктів наведено у таблиці 1.1 Звіту ФДМУ (стор. 11) у розрізі видів аукціону, однак графа “всього” у таблиці, як і у Звіті Фонду за 2020 рік, відсутня, що ускладнює аналіз інформації, зазначеної у текстовій частині Звіту ФДМУ.

З огляду на наведені дані у Розділі 1 Звіту Фонду (стор. 11), загальна сума доходу від продажу 361 об'єкта малої приватизації становить 4134,13 млн грн (продано на електронному аукціоні на суму 3937,2 млн грн і шляхом викупу на суму 196,93 млн грн), сума надходжень до державного бюджету від продажу об'єктів малої приватизації у Звіті Фонду не наведена, зазначено лише, що протягом звітного періоду завершено приватизацію 353 об'єктів, загальна сума, встановлена на аукціоні (сума викупу), – 2715,92 млн гривень.

Загалом за даними Звіту ФДМУ (стор. 13) “у 2021 році від приватизації державного майна та інших надходжень, безпосередньо пов'язаних з процесом приватизації, надійшло 5101,749 млн грн, від продажу газети “Відомості приватизації” – 0,008 млн гривень. Всього надійшло 5101,757 млн грн (додаток 1).” Водночас за даними додатка¹³, посилання на який міститься у Звіті Фонду, усього від приватизації державного майна надійшло 5101,749 млн грн, тобто не враховано надходження від продажу газети “Відомості приватизації”, отже, посилання на вказаний додаток є некоректним. Крім того, одиницею виміру показників у додатку є “тис. грн”, що ускладнює аналіз інформації, зазначеної у текстовій частині Звіту ФДМУ, яка подана в інших грошових одиницях виміру (млн грн). Також зазначені суми не можна порівняти із даними, наведеними в додатку 2 до Звіту Фонду (довідка про надходження та перерахування коштів, одержаних від приватизації державного майна за січень – грудень 2021 року), в якому сума надходжень від продажу газети “Відомості приватизації” окремо не зазначена та відсутня примітка, в якому з видів надходжень вона врахована.

До державного бюджету за даними Звіту Фонду перераховано 5097,864 млн грн: до загального фонду державного бюджету – 4812,614 млн грн (з яких від приватизації державного майна та інших надходжень, безпосередньо пов'язаних з процесом приватизації – 4812,606 млн грн, з урахуванням

¹³ Додаток 1 “Довідка про надходження коштів, одержаних від приватизації державного майна, в розрізі державних органів приватизації за січень-грудень 2021 року”.

0,234 млн грн залишку станом на 01.01.2021, від продажу газети “Відомості приватизації” – 0,008 млн грн), до спеціального фонду державного бюджету – 285,25 млн грн (від приватизації майна установ виконання покарань та слідчих ізоляторів, що належать до сфери управління Мін’юсту та безпосередньо не забезпечують виконання встановлених для них законодавством завдань і функцій).

Пояснення щодо різниці в сумі 3,885 млн грн між загальним обсягом надходжень від приватизації державного майна (5101,757 млн грн) та загальним обсягом коштів, перерахованих до державного бюджету від приватизації (5097,864 млн грн), у Звіті Фонду не наведене.

У цілому у 2021 році, порівняно з 2020 роком, Фондом покращено роботу з продажу об’єктів малої та великої приватизації. Незважаючи на зменшення у порівнянні з 2020 роком кількості проданих об’єктів малої приватизації на 90 од. (20,0 відс.), загальна вартість проданих об’єктів збільшилась на 1098,804 млн грн (36,2 відсотка). Також продано об’єкт великої приватизації та отримано дохід від його продажу на суму 1429,017 млн грн (у 2020 році продаж об’єктів великої приватизації не здійснювався).

У результаті до державного бюджету надійшли кошти від продажу об’єктів приватизації у сумі 5097,864 млн грн, що у 2,3 раза перевищує обсяг коштів, перерахованих до державного бюджету у 2020 році, та становить лише 42,5 відс. планового обсягу на 2021 рік (12 000 млн гривень). Невиконання спричинено, зокрема, необґрунтованим плануванням суми надходжень від приватизації, у тому числі через недотримання строків подання пропозицій до переліків об’єктів малої та великої приватизації, а також включенням до них об’єктів, які неможливо приватизувати (у разі накладення арешту) або приватизація яких відкладається на невизначений термін (до моменту відновлення правовстановлюючих документів).

Інформація у Розділі 1 Звіту ФДМУ (стор. 15–17) щодо контролю за виконанням умов договорів купівлі-продажу є інформативною і відображає загальні дані роботи Фонду за цим напрямом, проте містить деякі неточності.

За інформацією Звіту ФДМУ, станом на 01.01.2022 на обліку органів приватизації перебували 13466 договорів купівлі-продажу державного майна (за даними бази інформаційно-пошукової підсистеми Фонду “ЕтапІнвестиційні зобов’язання”), з яких: 1089 – пакетів акцій АТ, 9365 – об’єктів малої приватизації, 3012 – об’єктів незавершеного будівництва. Протягом 2021 року кількість договорів, що перебували на обліку, збільшилась на 168 од.¹⁴ (станом на 01.01.2021 – 13298 договорів), з них 2 – пакети акцій акціонерних товариств (станом на 01.01.2021 – 1087 пакетів акцій) 164 – об’єкти малої приватизації (станом на 01.01.2021 – 9201 договір), 2 – об’єкти незавершеного будівництва (станом на 01.01.2021 – 3010 договорів).

¹⁴ Порівняно з відповідними даними, наведеними у Звіті Фонду за 2020 рік.

На стор. 14 Звіту Фонду зазначено, що станом на 01.01.2021 на контролі органів приватизації перебувало 690 договорів¹⁵. Також зазначено, що у 2021 році взято на контроль 318 договорів, знято з контролю за результатами перевірок, проведених у звітному та попередніх періодах, 306 договорів. З урахуванням наведених даних, станом на 01.01.2022 на контролі Фонду та його регіональних підрозділів перебуває 702 договори (690 + 318 – 306). Водночас на цій же сторінці Звіту ФДМУ наведена інформація про те, що станом на 01.01.2022 на контролі органів приватизації перебувало 708 договорів. Пояснення розбіжностей у Звіті Фонду відсутнє.

За інформацією на стор. 15 Звіту ФДМУ, за результатами контролю Фондом та його регіональними відділеннями встановлено невиконання умов за 49 договорами (6,4 відс. загальної кількості перевірених договорів). Водночас підрахунок кількості договорів, за якими було допущено порушення відповідних умов, за даними таблиці 1.3 “Найбільш характерні порушеннями договірних умов” дає у підсумку 48 договорів. Пояснення розбіжностей у Звіті Фонду відсутнє. Протягом звітнього періоду згідно з актами перевірок органами приватизації нараховано штрафні санкції за невиконання/неналежне виконання окремих умов договорів купівлі-продажу у сумі 0,548 млн грн, з них добровільно сплачено 0,111 млн грн (20,3 відс. нарахованих). Стягнення нарахованих штрафних санкцій у сумі 0,437 млн грн вирішується у судовому порядку. Водночас у додатку 2 до Звіту Фонду¹⁶ зазначена інша сума надходжень від штрафів і пені, а саме 12,9 млн грн (244,1 тис. грн – штрафи і пені за невиконання умов договорів купівлі-продажу та 12704,9 тис. грн – штрафи і пені за порушення строків розрахунків за об’єкти приватизації, дані зазначені в тис грн). Причини розбіжностей у Звіті ФДМУ не наведені.

Протягом 2021 року за рішенням судів нараховано штрафні санкції у сумі 0,147 млн грн, сплата штрафних санкцій за рішенням судів не здійснювалася. Загальна сума штрафів, пені та неустойок, що була нарахована (наростаючим підсумком) за рішеннями судів, залишається незмінною вже впродовж трьох років і становить 2262,367 млн грн та 0,119 млн дол. США, фактично до державного бюджету сплачено 18,5 млн грн та 0,106 млн дол. США. Причини незабезпечення сплати порушниками нарахованих штрафних санкцій протягом тривалого часу у Звіті не наведені.

Відповідно до вимог Порядку здійснення контролю за виконанням умов договорів купівлі-продажу об’єктів приватизації органами приватизації¹⁷, у разі невіршення спору в межах досудового врегулювання орган приватизації звертається до суду для застосування санкцій, у тому числі щодо розірвання договору або визнання його недійсним та повернення об’єкта у державну (комунальну) власність.

¹⁵ З урахуванням 88 договорів, за якими проводилася претензійно-позовна робота щодо їх розірвання та повернення проданих за ними об’єктів у державну (комунальну) власність.

¹⁶ Довідка про надходження та перерахування коштів, одержаних від приватизації державного майна за січень – грудень 2021 року.

¹⁷ Затверджено наказом Фонду від 18.10.2018 № 1327 та зареєстровано в Міністерстві юстиції України 27.11.2018 за № 1349/32801.

За даними Звіту Фонду станом на 01.01.2022 за 94 договорами триває претензійно-позовна робота щодо їх розірвання та повернення відчужених об'єктів у державну власність, з них 6 – пакети акцій, 13 – об'єкти малої приватизації та 75 – об'єкти незавершеного будівництва. Станом на 01.01.2021 таких договорів було 88¹⁸. Протягом 2021 року розірвано 3 договори купівлі-продажу об'єктів незавершеного будівництва та 2 договори купівлі-продажу об'єктів малої приватизації та розпочато претензійно-позовну роботу з розірвання 10 договорів.

Протягом звітного періоду повторно продано 11 об'єктів незавершеного будівництва. Сума коштів, отримана за повторний продаж у звітному періоді, становить 7,536 млн гривень.

У Звіті ФДМУ також зазначено, що на контролі Фонду перебувають договори купівлі-продажу об'єктів приватизації, які знаходяться на тимчасово окупованій території України та в зоні проведення ООС і Фондом у IV кварталі 2021 року продовжено моніторинг цих договорів з метою отримання актуальної інформації від власників об'єктів та підтвердження відповідної інформації від органів державної влади стосовно отриманих сертифікатів щодо визначення обставин форс-мажору та підтвердження права власності на такі об'єкти приватизації. Водночас з наведеної інформації незрозуміло, чи від усіх власників об'єктів отримано актуальну інформацію і в якому обсязі її враховано у Звіті Фонду при викладенні інформації про результати проведених перевірок та моніторингу виконання умов договорів купівлі-продажу об'єктів приватизації (у тому числі перелік найбільш поширених порушень умов договорів у розрізі зобов'язань, взятих покупцями).

Загалом у розділі 1 “Приватизація державного майна” Звіту ФДМУ (стор. 8 – 17) висвітлені основні показники діяльності Фонду у цій сфері. Водночас інформація, наведена у цьому розділі Звіту Фонду, свідчить про недотримання Фондом та уповноваженими органами управління вимог пункту 2 Порядку № 387 при формуванні переліків об'єктів, що підлягають приватизації, в частині дотримання термінів подання пропозицій щодо включення об'єктів права державної власності до переліку об'єктів, що підлягають приватизації, а також пункту 5 Порядку № 387 в частині надання Фондом попередніх та уточнених прогнозних показників надходження коштів не у розрізі запропонованих до приватизації об'єктів, без урахування їх фінансового стану та прогнозованих обсягів надходжень від приватизації конкретних об'єктів.

3. АНАЛІЗ ІНФОРМАЦІЇ ЗІ ЗВІТУ ФОНДУ ДЕРЖАВНОГО МАЙНА УКРАЇНИ ПРО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ У СФЕРІ ОРЕНДИ ДЕРЖАВНОГО МАЙНА

Відповідно до повноважень, визначених Законом № 4107, Фонд реалізує державну політику у сфері оренди державного майна та виступає орендодавцем цілісних (єдиних) майнових комплексів підприємств (ЄМК), їх структурних підрозділів та нерухомого майна, а також майна, що не увійшло до статутного

¹⁸ За даними Звіту Фонду за 2020 рік (стор. 17).

капіталу господарських товариств у процесі приватизації (корпоратизації), що перебувають у державній власності.

Законом України від 03.10.2019 № 157-ІХ “Про оренду державного та комунального майна” (далі – Закон № 157), який введено в дію з 01.02.2020¹⁹, запроваджено принципово нові підходи до порядку передачі державного майна в оренду. За даними Звіту Фонду (стор. 23) в першу чергу за рахунок передачі державного майна в оренду за новою прозорою процедурою забезпечено позитивну динаміку надходження коштів від орендної плати у звітному періоді порівняно з відповідним періодом минулого року.

Так, у 2021 році від оренди державного майна до державного бюджету надійшло 1623,12 млн грн, що становить 98,37 відс. обсягу, передбаченого у додатку 1 до Закону України “Про Державний бюджет України на 2021 рік” (1650 млн грн²⁰), та 7,45 млн грн – гарантійних і реєстраційних внесків²¹.

За даними Розділу 2 “Оренда державного майна” Звіту Фонду (стор. 28, 29) у 2021 році укладено 1885 договорів оренди нерухомого майна та 1 договір оренди ЄМК (у тому числі за результатами аукціону 1193 договори оренди нерухомого майна та 1 договір оренди ЄМК); продовжено дію 4400 договорів оренди нерухомого майна (у тому числі за результатами аукціону 2747 договорів) та 3 договорів оренди ЄМК, також збільшено термін дії 277 договорів оренди за зверненнями орендарів з метою приведення у відповідність до вимог Закону № 157. Крім того, щодо 12 договорів набули чинності рішення суду стосовно їх продовження.

На стор. 26 Звіту Фонду зазначено, що протягом звітного періоду припинено дію 2640 договорів оренди нерухомого майна та 7 договорів оренди ЄМК. Водночас в таблиці 2.3 “Інформація щодо укладених та припинених договорів оренди державного майна впродовж 2021 року” вказана інша кількість припинених договорів оренди нерухомого майна – 2639. Загалом спостерігається тенденція до зменшення кількості договорів оренди, зокрема, у 2021 році кількість припинених договорів перевищує кількість укладених на 40,0 відс, у 2020 році – на 27,9 відсотка.

У 2020 році Кабінетом Міністрів України прийнято постанову від 15.07.2020 № 611 “Деякі питання сплати орендної плати за державне майно під час дії карантину”²², відповідно до якої орендарів нерухомого державного

¹⁹ Крім випадків, перелічених у пункті 1 розділу “Прикінцеві і перехідні положення” до нього”.

²⁰ За кодом доходів бюджету 22080000 “Надходження від орендної плати за користування цілісним майновим комплексом та іншим державним майном”.

²¹ Наказом Мінфіну від 30.12.2020 № 827 внесено зміни до бюджетної класифікації, яку доповнено такою позицією: “Кошти гарантійного та реєстраційного внесків, що визначені Законом України “Про оренду державного та комунального майна”, які підлягають перерахуванню оператором електронного майданчика до відповідного бюджету” (код бюджетної класифікації 21082400).

²² Постанова втратила чинність на підставі постанови Кабінету Міністрів України від 27.05.2022 № 634 “Про особливості оренди державного та комунального майна у період воєнного стану”.

майна, залежно від видів діяльності, звільнено від орендної плати або знижено її розмір до 50 (25 відс.) суми нарахування.

Крім того, на час дії обмежувальних карантинних заходів внесено зміни у Цивільний кодекс України щодо конкретизації обставин, за настання яких наймач (орендар) не відповідає та звільняється від сплати орендної плати. Таким чином, орендарі, які у зв'язку з встановленими Урядом обмеженнями не використовували орендоване майно, могли скористатися правом на повне звільнення від сплати орендної плати.

За даними розділу 2 “Оренда державного майна” Звіту ФДМУ (стор. 24) протягом звітного періоду норми цієї постанови було застосовано до 300 договорів оренди, сума знижки становить 3,0 млн грн на місяць, або близько 36 млн грн за звітний період. З урахуванням всіх прийнятих рішень з початку дії карантину орендну плату за чинними договорами впродовж 2021 року зменшено на 169,8 млн грн (понад 14 млн грн на місяць).

У розділі 2 Звіту ФДМУ також наведено інформацію про загальну кількість і структуру договорів оренди.

Загальна кількість чинних договорів оренди на 31.12.2020 (15507 од.²³) у Звіті Фонду не наведена. За даними Звіту Фонду (стор. 24), станом на 31.12.2021 загальна кількість чинних договорів оренди державного майна, укладених Фондом та його регіональними відділеннями, становила 14426. На цій же сторінці Звіту Фонду зазначено, що із загальної кількості договорів регіональні відділення Фонду є орендодавцями за 14407 договорами, а апарат Фонду – за 20 договорами, що в сумі становить 14427 договорів.

Станом на 31.12.2021 загальна кількість чинних договорів оренди становить 14426 (у тому числі 3791 укладено з бюджетними установами та іншими організаціями із розміром річної орендної плати за оренду нерухомого майна 1 грн, 896 договорів укладено щодо державного майна, розташованого на тимчасово непідконтрольних владі України територіях), з яких 75 договорів оренди єдиних майнових комплексів державних підприємств, 14176 договорів оренди нерухомого майна державних підприємств, установ, організацій, 175 договорів оренди майна, що перебуває на балансі господарських товариств, з них 9 договорів оренди окремого індивідуального визначення.

За даними Звіту Фонду упродовж 2021 року розмір заборгованості орендарів, що не сплачена більше 3 місяців, зменшився на 227,6 млн порівняно з початком року і станом на 31.12.2021 становить 373,4 млн грн (без урахування даних щодо АР Крим). Крім того, за даними таблиці 2.11 “Динаміка заборгованості та її стягнення за останні три роки (без даних АР Крим)” із загальної суми заборгованості 204,4 млн грн. (54,7 відс) – заборгованість щодо якої судами прийнято рішення про стягнення, стягнення заборгованості в сумі 73,2 млн грн (19,6 відс.) – перебуває на стадії судового розгляду, щодо решти заборгованості в сумі 95,8 млн грн (25,7 відс.) – здійснюється досудове врегулювання.

²³ За даними Звіту Фонду за 2020 рік.

За даними таблиць 2.12²⁴ та 2.16²⁵, наведених відповідно на стор. 37 та стор. 40 Звіту Фонду, у 2021 році нараховано: пені – 11,8 млн грн, штрафів – 4,3 млн грн, неустойки орендарям, які не повернули майно з орендного користування після припинення договорів оренди (без даних АР Крим) – 131,7 млн гривень. Орендарями сплачено пені – 19,1 млн грн, штрафів – 0,9 млн грн, неустойки – 7,5 млн гривень.

У цілому у 2021 році, незважаючи на запровадження обмежувальних карантинних заходів у зв'язку з пандемією коронавірусної хвороби (COVID-19), Фондом покращено роботу у сфері оренди державного майна, що дозволило досягнути найвищого показника надходжень до державного бюджету від оренди державного майна та виконати річний план майже на 100 відсотків.

4. АНАЛІЗ ІНФОРМАЦІЇ ЗІ ЗВІТУ ФОНДУ ДЕРЖАВНОГО МАЙНА УКРАЇНИ ПРО УПРАВЛІННЯ КОРПОРАТИВНИМИ ПРАВАМИ ДЕРЖАВИ ТА ДЕРЖАВНИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ

За інформацією, наведеною у розділі 3 “Управління корпоративними правами держави та державними підприємствами” (стор. 42 Звіту ФДМУ), станом 01.01.2022 у Реєстрі корпоративних прав держави обліковується 423 господарських товариства, які мають частку держави у статутному капіталі.

За даними Звіту ФДМУ (стор. 43) держава в особі Кабінету Міністрів України, Фонду, міністерств та інших центральних і місцевих органів виконавчої влади здійснює управління корпоративними правами держави у: 329 акціонерних товариствах, 73 товариствах з обмеженою відповідальністю, 21 національній акціонерній компанії і державній холдинговій компанії, утворених відповідно до окремих рішень Президента України та Кабінету Міністрів України. Станом на 01.01.2022 у сфері управління Фонду та його регіональних відділень перебувало 638 державних підприємств та 242 господарських товариства, державна частка у статутних капіталах яких перевищує 50 відсотків.

Із загальної кількості господарських товариств (423 об'єкти), Фонд та його регіональні відділення здійснюють управління 242 об'єктами з корпоративними правами держави, у тому числі 1 товариством спільно з Національною академією наук України (95 – апарат Фонду, 147 – регіональні відділення), що становить 57,21 відс. загальної кількості, з них з державною часткою більше 50 відс. – 104 об'єкти. Порівняно з 2020 роком загальна кількість господарських товариств зменшилась на 8: 6 – приватизовано, 5 – ліквідовано, 3 – прийнято на облік.

За даними розділу 3 Звіту Фонду (стор. 46) проблемою обліку корпоративних прав держави є відсутність можливості завершення процедури переведення іменних цінних паперів деяких акціонерних товариств у

²⁴ Динаміка нарахування/сплати штрафних санкцій орендарям, які мають заборгованість перед державним бюджетом зі сплати орендної плати (без даних АР Крим).

²⁵ Нарахування/сплати неустойки орендарям, які не повернули майно з орендного користування після припинення договорів оренди (без даних АР Крим).

бездокументарну форму та приведення їх діяльності у відповідність до Закону України від 17.09.2008 № 514 “Про акціонерні товариства” (далі – Закон № 514), оскільки проведення роботи, пов’язаної з дематеріалізацією випусків акцій, є прерогативою виключно акціонерних товариств (емітентів). Також зазначено, що Фондом вживаються відповідні заходи, зокрема, проводиться робота щодо переведення іменних цінних паперів у бездокументарну форму випуску акцій ВАТ “Житомирський завод хімічного волокна” (відкрито рахунок у цінних паперах у депозитарній установі АБ “Укргазбанк”).

За даними Звіту Фонду (стор. 46), станом на 01.01.2022 бездокументарну форму існування акцій мають 110 товариств, з них у 61 держава має контрольний пакет акцій. Проведений Рахунковою палатою аналіз Реєстру корпоративних прав держави станом на 31.12.2021²⁶ виявив, що наведена у Звіті ФДМУ інформація стосується лише товариств, які перебувають в управлінні Фонду, загалом бездокументарну форму акцій мають 180 господарських товариств, ще 5 – документарну форму із знерухомленням²⁷ (про це у Звіті ФДМУ не зазначено). Порівняння із відповідними показниками минулого року у Звіті Фонду відсутнє.

Проведений Рахунковою палатою аналіз засвідчив, що порівняно з минулим роком у 2021 році кількість товариств, які мають бездокументарну форму акцій, зменшилась на 2 од.²⁸ (з них у 1 держава мала контрольний пакет акцій). За інформацією Фонду, наданою під час контрольного заходу, зменшення відбулося в результаті передання товариств в управління інших органів влади.

У Звіті ФДМУ також зазначено, що недостатній розмір корпоративних прав держави у статутних капіталах деяких товариств не надає можливості Фонду забезпечити прийняття товариствами відповідних рішень. Водночас проведеним Рахунковою палатою аналізом даних Реєстру корпоративних прав держави станом на 31.01.2021 встановлено, що із загальної кількості товариств, які перебувають у сфері управління Фонду та у яких держава має 50 і більше відсотків акцій, документарну форму цінних паперів мають 27 товариств, або 27,7 відс., щодо форми існування акцій 17 товариств – дані відсутні. Отже, Фонд не володіє повною інформацією щодо кількості товариств, які потребують дематеріалізації, навіть серед тих, які перебувають у сфері його управління.

²⁶ На офіційному вебсайті Фонду станом на 06.05.2022 за посиланням spfu.gov.ua/ua/documents/docs-list/spf-management-Reestr-korporativnih-prav.html розміщувався Реєстр корпоративних прав держави станом на 31.12.2021, станом на 06.06.2022 – реєстр на сайті відсутній.

²⁷ Знерухомлення цінних паперів – переведення цінних паперів, випущених у документарній формі, у бездокументарну форму шляхом депонування сертифікатів у сховищах зберігача цінних паперів та/або депозитарію з метою забезпечення подальшого їх обігу у вигляді облікових записів на рахунках зберігача цінних паперів та/або депозитарію.

²⁸ За даними звітів про роботу Фонду державного майна України та хід приватизації державного майна у 2019 та 2020 роках станом на 01.01.2020 та 01.01.2021 бездокументарну форму акцій мали 112 товариств.

Загалом наведеної у Звіті ФДМУ інформації недостатньо для висвітлення роботи Фонду з переведення іменних цінних паперів деяких акціонерних товариств у бездокументарну форму та приведення їх діяльності у відповідність із Законом № 514, оскільки вона не містить порівняння відповідних показників із показниками минулого періоду та даних про загальну кількість товариств, які мають провести дематеріалізацію.

За даними розділу 3 Звіту ФДМУ (стор. 47) Фондом забезпечено представництво держави у проведенні загальних зборів 101 господарського товариства з державною часткою, що перебувають в управлінні Фонду. Протягом 2021 року за участю представників держави проведено 324 засідання наглядових рад акціонерних товариств, у статутних капіталах яких є корпоративні права держави та управління якими здійснює Фонд.

Щодо затвердження фінансових планів на стор. 51 Звіту ФДМУ зазначено, що станом на 01.01.2022 Фондом затверджено фінансові плани на 2021 рік 179 суб'єктів господарювання державного сектору економіки (з урахуванням затверджених у 2020 році), з них 39 – господарських товариств та 140 – державних підприємств.

Наведення кількості затверджених фінансових планів на 2021 рік без зазначення кількості, затверджених станом на 01.09.2020, та загальної кількості фінансових планів, які підлягали затвердженню на цю дату, є некоректним, оскільки відповідно до вимог ст. 75 Господарського кодексу України фінансовий план підлягає затвердженню до 1 вересня року, що передуює плановому. Аналогічна вимога встановлена Порядком складання, затвердження та контролю виконання фінансового плану суб'єкта господарювання державного сектору економіки, затвердженим наказом Мінекономрозвитку від 02.03.2015 № 205²⁹. Наведена у Звіті Фонду інформація не розкриває питання своєчасності затвердження фінансових планів. У ході контрольного заходу Фонд повідомив, що у терміни, визначені законодавством, затверджено фінансові плани 19 господарських товариств (47,5 відс. загальної кількості господарських товариств, що перебували у сфері управління апарату Фонду³⁰, в статутному капіталі яких державний пакет акцій перевищує 50 відсотків).

У розділі 3 Звіту Фонду (стор. 51) також зазначено, що затвердження фінансового плану на 2021 рік Фондом було неможливим більш ніж у 400 підприємств з низки причин: підприємством не здійснюється господарська діяльність, повернулися листи, направлені на адреси підприємств, підприємства повідомили про неможливість подання проекту фінансового плану, триває процедура припинення юридичної особи тощо. Отже, більша частина (78,1 відс.) державних підприємств, що належать до сфери управління Фонду, здійснювали свою діяльність з порушенням вимог законодавства, без

²⁹ Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 19.03.2015 за № 300/26745.

³⁰ За даними Фонду, наданими під час контрольного заходу, станом на 01.06.2021 у сфері управління Фонду перебували 106 господарських товариств, в статутному капіталі яких державний пакет акцій перевищує 50 відсотків. З них 40 фінансових планів господарських товариств на 2021 рік підлягали затвердженню Фондом.

затвердженого фінансового плану. При цьому відповідно до затвердженого³¹ Кабінетом Міністрів України Порядку формування та реалізації дивідендної політики держави суб'єкти управління корпоративними правами держави саме на основі затверджених фінансових планів на поточний рік подають щороку до 15 березня Мінекономіки інформацію про зведені показники очікуваних обсягів загального чистого прибутку та дивідендів кожної господарської організації.

За даними Звіту Фонду (стор. 52) Фонд повідомив Мінекономіки, що очікуваний обсяг сплати дивідендів (частини чистого прибутку) до Державного бюджету України за результатами роботи у 2021 році становить близько 646,266 млн гривень. Станом на 01.01.2022 господарські товариства, що належать до сфери управління Фонду, сплатили до державного бюджету 837,853 млн грн, з яких: дивіденди на корпоративні права держави за результатами фінансово-господарської діяльності у 2020 році³² – 491,489 млн грн; частина чистого прибутку за результатами фінансово-господарської діяльності у 2020 році³³ – 141,174 млн грн, пеня – 0,654 млн грн, дивіденди (частина чистого прибутку) за попередні періоди – 204,227 млн грн, дивіденди господарських товариств, 50 і більше відс. акцій яких перебувають у статутних капіталах господарських товариств, частка держави в яких становить 100 відс. – 0,309 млн гривень. Порівняно з 2020 роком обсяг надходжень до державного бюджету збільшився у 3,21 раза.

У розділі 3 Звіту ФДМУ наведено аналіз результатів фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання державного сектору економіки, які перебувають у сфері управління Фонду, за 2021 рік (оперативні дані). За даними Звіту ФДМУ (стор. 54) діяльність 636 підприємств та товариств не оцінювалась з підстав, наведених у п. 4.6 Методичних рекомендацій застосування критеріїв визначення ефективності управління об'єктами державної власності, затверджених наказом Мінекономрозвитку від 15.03.2013 № 253 (далі – Методичні рекомендації № 253).

Пунктом 4.6 Методичних рекомендацій № 253³⁴ передбачено, що оцінка результатів діяльності не проводиться для таких суб'єктів господарювання: які створені у звітному періоді; щодо яких розпочато процедуру реорганізації (реструктуризації) або ліквідації за рішенням суб'єкта управління або процедуру ліквідації за рішенням суду; які передані в оренду як цілісномайнові комплекси; які перебувають у колективній власності кількох суб'єктів управління; які розташовані за межами території України; які фінансуються за рахунок бюджетних коштів. Водночас у Звіті Фонду (стор. 54) зазначено, що з підстав, наведених у пункті 4.6 Методичних рекомендацій № 253, не проводилася оцінка діяльності 554 державних підприємств з яких: 113 – у стані

³¹ Постанова Кабінету Міністрів України від 12.05.2007 № 702 “Про затвердження Порядку формування та реалізації дивідендної політики держави”.

³² Код класифікації доходів бюджету 21010500 “Дивіденди (дохід), нараховані на акції (частки) господарських товариств, у статутних капіталах яких є державна власність”.

³³ Код класифікації доходів бюджету 21010100 “Частина чистого прибутку (доходу) господарських організацій (державних унітарних підприємств та їх об'єднань), що вилучається до державного бюджету відповідно до закону”.

³⁴ В редакції від 22.10.2015, яка діяла на час підготовки Звіту Фонду.

припинення юридичної особи, 147 – у процесі ліквідації, 8 – перебувають на тимчасово окупованій території України, решта 286 – не здійснюють господарської діяльності, інформація щодо діяльності яких відсутня, не подано звітність, у тому числі у зв'язку із запровадженням на всій території України воєнного стану) та 82 господарських товариств (з яких: 28 – на різних стадіях банкрутства, 9 – у стані припинення юридичної особи, 28 – перебувають на тимчасово окупованій території України, решта 17 – не здійснюють господарської діяльності, відсутній керівник, не звітують, у тому числі у зв'язку із запровадженням на всій території України воєнного стану, тощо). Однак п. 4.6 Методичних рекомендацій не містить окремих підстав для непроведення аналізу, на які посилається Фонд (“не здійснюють господарської діяльності, інформація щодо діяльності відсутня, не подано звітність, відсутній керівник”).

Аналізом охоплено лише 14,7 відс. загальної кількості суб'єктів господарювання, що підлягали аналізу Фондом. Із 638 державних підприємств Фондом було оцінено 84 підприємства (13,2 відс.), зведений показник чистого фінансового результату державних підприємств становив 393,654 млн грн збитку. Порівняно з 2020 роком чистий збиток зменшився на 116,918 млн грн (стор. 54 Звіту ФДМУ). Із 108 господарських товариств – оцінено 26 (22,2 відс.), зведений показник чистого фінансового результату господарських товариств становив 2365,56 млн грн збитку, що на 195,35 млн грн більше у порівнянні з показником 2020 року.

За інформацією, наведеною у підрозділі 3.4 “Участь Фонду у процедурах банкрутства” (стор. 59 Звіту Фонду), станом на 01.01.2022 в управлінні Фонду перебувало 62 державних підприємства та господарських товариства, щодо яких порушено провадження у справах про банкрутство (у тому числі 26 господарських товариств, у статутних капіталах яких частка держави перевищує 50 відс, та 16 державних підприємств), з яких 9 підприємств-боржників перебувають в АР Крим та зоні проведення ООС.

Наведена у Звіті ФДМУ (стор. 60-61) інформація про вжиті Фондом заходи щодо припинення діяльності ряду підприємств за рішенням власника не відповідає назві підрозділу 3.4 Звіту Фонду, оскільки припинення їх діяльності не пов'язане з процедурами банкрутства. Діяльність Фонду щодо участі у процедурах банкрутства відображено у Звіті ФДМУ неповною мірою. Наведена інформація переважно стосується участі Фонду у засіданнях господарських судів у справах про банкрутство підприємств-боржників (156 засідань), направленні клопотань до господарських судів та участі у вдосконаленні законодавства. У Звіті наведено, але не конкретизовано, інформацію щодо забезпечення участі представників Фонду на зборах кредиторів, засіданнях комітетів кредиторів, право на участь у яких має Фонд відповідно до статті 48 Кодексу України з процедур банкрутства.

Крім того, відповідно до Закону № 4107 до повноважень Фонду віднесено погодження мирових угод, планів санацій і переліків ліквідаційних мас та змін і доповнень до них у справах про банкрутство господарських організацій з корпоративними правами держави понад 50 відс. їх статутного капіталу, які

перебувають у процесі приватизації. Інформація, що відображає виконання Фондом цих повноважень, у Звіті ФДМУ відсутня.

Також у Звіті ФДМУ відсутня інформація щодо виконання Фондом покладених Законом № 4107 повноважень в частині погодження договорів застави та фінансових запозичень господарських товариств, що належать до сфери його управління.

Отже, у розділі 3 “Управління корпоративними правами держави та державними підприємствами” Звіту ФДМУ (стор. 40–61) діяльність Фонду з управління корпоративними правами держави висвітлено неповною мірою. Інформація щодо своєчасності затвердження фінансових планів господарських товариств та державних підприємств не висвітлена; заходи щодо переведення іменних цінних паперів акціонерних товариств у бездокументарну форму та приведення їх діяльності у відповідність із Законом № 514 є недостатніми, а інформація щодо його діяльності у цій сфері – неповною.

5. АНАЛІЗ ЗВІТУ ФОНДУ ДЕРЖАВНОГО МАЙНА УКРАЇНИ В ЧАСТИНІ УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНИМ МАЙНОМ

За даними Звіту Фонду, наведеними у розділі 4 “Управління державним майном” (стор. 63) станом на 01.01.2022 за інформацією, наданою суб’єктами управління (за підсумками проведеної інвентаризації об’єктів державної власності), в Єдиному реєстрі об’єктів державної власності (далі – Реєстр) обліковується 18,2 тис. юридичних осіб, які діють на основі лише державної власності; 422 господарські організації з корпоративними правами держави та більше 1 млн інших об’єктів державного майна. Водночас на офіційному сайті Фонду³⁵ (підрубрика “Інформація про об’єкти державної власності” рубрики “Єдиний реєстр об’єктів державної власності” розділу “Діяльність”³⁶) розміщено інформацію щодо проведення інвентаризації об’єктів нерухомого державного майна, за підсумками якої наведено дані про кількість об’єктів у Реєстрі станом на 01.10.2021. Дані сайту не оновлювались понад 7 місяців і є незіставними з даними, наведеними у Звіті Фонду.

Під час проведення контрольного заходу у червні 2022 року на сайті Фонду висвітлено оновлені дані про кількість об’єктів в Реєстрі станом на 01.04.2022. Дані Реєстру з 24 лютого до 23 травня 2022 року не оновлювались.

За поясненням Фонду, зважаючи на військову агресію російської федерації проти України, що стало підставою введення воєнного стану із 05 години 30 хвилин 24.02.2022 строком на 30 діб відповідно до Указу Президента України від 24.02.2022 № 64/2022³⁷, строк якого продовжено Указами Президента України від 14.03.2022 № 133/2022³⁸, від 18.04.2022 № 259/2022³⁹ та

³⁵ Офіційний вебсайт Фонду (<https://www.spfu.gov.ua/ua/content/spf-stateproperty-info.html>).

³⁶ Офіційний вебсайт Фонду (<https://www.spfu.gov.ua/ua/content/spf-privatization-ob-ekti-privatizacii-grup-v-g-e-radniki-ugodi-z-radnikami.html>).

³⁷ Затверджено Законом України від 24.02.2022 № 2102-IX “Про затвердження Указу Президента України “Про введення воєнного стану в Україні”.

³⁸ Затверджено Законом України від 15.03.2022 № 2119-IX “Про затвердження Указу Президента України “Про продовження строку дії воєнного стану в Україні”.

від 17.05.2022 № 341/2022⁴⁰, Фонд не мав технічної можливості оприлюднювати інформацію, оскільки тимчасово було призупинено функціонування ІТ інфраструктури та систем Фонду, у тому числі програмно-технічний комплекс “Єдиний реєстр об’єктів державної власності” та офіційний сайт Фонду.

Крім того, постановою Кабінету Міністрів України від 12.03.2022 № 263 “Деякі питання забезпечення функціонування інформаційно-комунікаційних систем, електронних комунікаційних систем, публічних електронних реєстрів в умовах воєнного стану” встановлено, що органи виконавчої влади можуть, зокрема, зупиняти, обмежувати роботу інформаційних, інформаційно-комунікаційних та електронних комунікаційних систем, а також публічних електронних реєстрів.

За даними розділу 4 “Управління державним майном” Звіту ФДМУ (стор. 66) станом на 31.12.2021 у державній власності перебувало 18605 об’єктів державної власності, які не увійшли до статутних капіталів господарських товариств у процесі приватизації (за винятком державного майна, що знаходиться на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях та АР Крим і м. Севастополі). Протягом 2021 року державними органами приватизації реалізовано управлінські рішення щодо 866 об’єктів позастатутного майна державної власності.

У Звіті Фонду (стор. 69) зазначено, що протягом року надано погодження на відчуження 151 об’єкта основних фондів, сукупна стартова ціна цього майна становила майже 126 млн грн та наведено посилання на таблицю 4.2⁴¹. Водночас таблиця 4.2 налічує 166 об’єктів і включає два об’єкти, погодження на відчуження яких Фонд надавав у 2020 році. Отже, за даними табл. 4.2, у 2021 році погоджено відчуження 164 об’єктів, що не відповідає тексту Звіту. За даними таблиці 4.2 ціна продажу 26 об’єктів (сукупно в розрізі типів майна) становила 135,16 млн гривень, період продажу не визначений.

За даними Звіту Фонду (стор. 68) у 2021 році Фондом подовжено роботу щодо виконання розпорядження Кабінету Міністрів України від 12.08.2020 № 1010-р “Про передачу об’єктів державної власності до сфери управління Фонду державного майна”, яким передбачено передати до сфери управління Фонду, зокрема, 175 єдиних майнових комплексів державних підприємств із сфери управління 18 уповноважених органів управління, 10 суб’єктів господарювання та 1 державного об’єднання. На цій же сторінці Звіту Фонду зазначено, що “Комісії з передачі об’єктів державної власності з Українською державною корпорацією по транспортному будівництву “Укртрансбуд” та Міністерством охорони здоров’я України створюватися не будуть у зв’язку з ліквідацією об’єктів передачі. Проведений Рахунковою палатою аналіз додаткової інформації, наданої Фондом, засвідчив, що інформація, наведена у

³⁹ Затверджено Законом України від 21.04.2022 № 2212-ІХ “Про затвердження Указу Президента України “Про продовження строку дії воєнного стану в Україні”.

⁴⁰ Затверджено Законом України від 22.05.2022 № 2263-ІХ “Про затвердження Указу Президента України “Про продовження строку дії воєнного стану в Україні”.

⁴¹ Таблиця 4.2. “Погодження на відчуження основних фондів”.

Звіті, є некоректною і не відповідає дійсності. Так, за поясненням директора Департаменту оренди і розпорядження майном А. Шрамка, Міністерство охорони здоров'я України (далі – МОЗ) ще у 2020 році повідомило Фонд, що ДП Гощанського відділу “Профдезинфекція” (об’єкт передачі) не входить до Переліку закладів, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління МОЗ, відноситься до категорії колективних підприємств та знаходиться на повному госпрозрахунку. Також Українська державна корпорація по транспортному будівництву “Укртрансбуд” повідомила Фонд, що діяльність Державного центру інформатики та комп’ютеризації “Укртрансбуд” (об’єкт передачі) припинена шляхом його ліквідації відповідно до наказу корпорації від 15.07.2011 № 12, тобто ще до прийняття Урядом розпорядження від 12.08.2020 № 1010-р. Фактично вказані об’єкти не могли бути прийняті до сфери управління Фонду. При цьому Фонд з 2020 року не ініціював внесення змін до додатка 1⁴² до розпорядження Кабінету Міністрів України від 12.08.2020 № 1010-р щодо вилучення з нього вказаних об’єктів передачі.

За підсумками проведеної інвентаризації об’єктів державної власності упорядкуванню підлягають 25 тис. юридичних осіб, що діють на основі лише державної власності, перелік яких формувався у 2006, 2012 та 2018 роках. Станом на 01.01.2021 було упорядковано 20,9 тис. юридичних осіб (83,6 відс. загальної кількості юридичних осіб), на 01.01.2022 – 21,0 тис. юридичних осіб (84,0 відсотка). Таким чином, у 2021 році упорядковано лише 0,1 тис. юридичних осіб (0,4 відс. загальної кількості юридичних осіб).

У Звіті Фонду наведено дані⁴³ про динаміку кількості юридичних осіб, облік яких упорядковано та не упорядковано, а також кількість юридичних осіб, матеріали щодо яких опрацьовано та не опрацьовано комісіями для упорядкування об’єктів державної власності, до складу яких входять представники Фонду.

Зазначена інформація свідчить про недостатню роботу комісій у цьому напрямі, оскільки впродовж двох років кількість юридичних осіб, облік яких не упорядковано, зменшилась лише на 0,3 тис. об’єктів (7,0 відс.), а кількість об’єктів, матеріали щодо яких не опрацьовано комісіями (1,9 тис.), залишається незмінною щонайменше 4 роки⁴⁴.

Загалом діяльність Фонду з управління державним майном у Звіті Фонду висвітлена. Фондом проведена значна робота щодо оновлення даних у Єдиному реєстрі об’єктів державної власності. Однак стан упорядкування юридичних осіб у 2021 році свідчить про недостатній рівень заходів, що здійснюються Фондом за цим напрямом.

⁴² Перелік єдиних майнових комплексів державних підприємств, установ та організацій, що передаються до сфери управління Фонду державного майна.

⁴³ Таблиця 4.7 Загальна кількість юридичних осіб, які за даними ЄДРПОУ належать до сфери управління відповідного суб’єкта управління, який цього не підтверджує.

⁴⁴ За даними звітів про роботу Фонду у 2018, 2019, 2020 та 2021 роках.

6. СТАН РЕАГУВАННЯ НА РЕКОМЕНДАЦІЇ (ПРОПОЗИЦІЇ) РАХУНКОВОЇ ПАЛАТИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ПОПЕРЕДНІХ КОНТРОЛЬНИХ ЗАХОДІВ

Проведений Рахунковою палатою аналіз засвідчив, що Фонд не забезпечив повного виконання рекомендацій Рахункової палати, наданих за результатами попереднього аналізу Звіту про роботу Фонду державного майна України та хід приватизації державного майна за 2019 рік (звіт про аналіз якого затверджено рішенням Рахункової палати від 08.09.2020 № 24-1). Із 7 рекомендацій: виконано частково – 6, не виконано – 1 (додаток 1 до Звіту). Середній рівень виконання Фондом рекомендацій Рахункової палати за цим контрольним заходом становить 42,86 відсотка. В результаті невиконання рекомендації Рахункової палати обґрунтованість щорічного планування показників надходжень від приватизації державного майна та виконання запланованих показників Фондом у 2021 році не забезпечено.

За результатами аналізу⁴⁵ у 2021 році Звіту про роботу Фонду державного майна України та хід приватизації державного майна за 2020 рік Рахунковою палатою надано рекомендації Кабінетові Міністрів України (пункт 4 рішення Рахункової палати від 22.06.2021 № 14-2 (далі – Рішення № 14-2)) і Фонду державного майна України (пункт 5 Рішення № 14-2).

Прем'єр-міністром України доручено⁴⁶ Фонду вжити заходів до усунення виявлених недоліків і порушень та недопущення їх у подальшому, про результати поінформувати Рахункову палату і Кабінет Міністрів України. У разі потреби прийняття рішень Уряду подати пропозиції в установленому порядку.

Аналіз надісланих Фондом⁴⁷ Заходів Фонду державного майна України щодо врахування пропозицій та рекомендацій Рахункової палати за результатами аналізу звіту про роботу Фонду державного майна України та хід приватизації державного майна у 2020 році, затвердженого Рішенням Рахункової палати від 22.06.2021 № 14-2⁴⁸ (далі – Заходи), виявив, що вони не враховують рекомендацію Рахункової палати в частині висвітлення у звітах Фонду результатів роботи наглядових рад з питань оціночної діяльності. За інформацією Фонду, рекомендація не може бути виконана, оскільки відсутні законодавчі підстави формування наглядових рад з питань оціночної діяльності. Зазначене не відповідає дійсності, оскільки Законом № 4107 визначені відповідні повноваження Фонду у сфері оцінки майна, майнових прав та професійної оціночної діяльності. Так, абзацом сьомим пункту 5 частини першої статті 5 встановлено, що Фонд утворює відповідно до Закону України “Про центральні органи виконавчої влади” наглядову раду з питань оціночної

⁴⁵ Звіт про результати аналізу звіту Фонду державного майна України за 2020 рік у частині, що впливає на виконання державного бюджету, затверджений рішенням Рахункової палати від 22.06.2021 № 14-2.

⁴⁶ Доручення від 15.07.2021 № 33560/1/1-21.

⁴⁷ Лист від 10.08.2021 № 10-18-18550.

⁴⁸ Затверджені наказом Фонду від 10.08.2021 № 1402 “Про затвердження Заходів Фонду щодо врахування пропозицій та рекомендацій Рахункової палати за результатами аналізу Звіту Фонду за 2020 рік”.

діяльності з числа представників Фонду державного майна України, представників, делегованих іншими органами державної влади, представників громадських організацій, науковців, фахівців у сфері оціночної діяльності; інші консультативні, дорадчі, допоміжні органи та організовує їх роботу, бере участь у їх роботі.

Водночас існує неузгодженість вказаної норми Закону № 4107 із положеннями Закону України від 12.07.2001 № 2658-III “Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні”, який не містить вимог щодо утворення наглядової ради з питань оціночної діяльності.

Слід зазначити, що в 2020 році Рахункова палата рекомендувала Фонду⁴⁹ розробити і подати Кабінетові Міністрів України пропозиції щодо внесення змін до Закону України “Про Фонд державного майна України” у частині вдосконалення взаємодії з іншими органами влади та положень про наглядову раду з питань оціночної діяльності. Однак законопроект⁵⁰ (реєстр. № 4572 від 04.01.2021), складовою частиною якого є нова редакція Закону України “Про Фонд державного майна України”, яка не містить норму щодо повноважень Фонду в частині утворення наглядової ради з питань оціночної діяльності, досі не прийнято⁵¹. В результаті Фонд не висвітлює діяльність щодо утворення і роботи наглядових рад з питань оціночної діяльності у щорічних звітах, оскільки відповідні повноваження, покладені на нього Законом № 4107, не здійснює.

Фонд поінформував Рахункову палату про стан виконання Заходів листом від 31.01.2022 № 10-18-1834, окрему інформацію надано Фондом під час проведення контрольного заходу. Фактичний стан справ з виконання рекомендацій Рахункової палати, викладених у Рішенні № 14-2, наведено у додатку 2 до Звіту, згідно з яким із 8 рекомендацій виконано 1 (щодо забезпечення контролю за повнотою надходжень до Державного бюджету України від орендної плати орендарів), 7 виконано частково. Середній рівень виконання Фондом рекомендацій Рахункової палати за вказаним контрольним заходом становить 56,25 відсотка.

Рекомендація щодо відображення у Звіті ФДМУ фінансових показників в однакових грошових одиницях виміру переважно врахована Фондом при формуванні Звіту ФДМУ. Разом з тим у текстовій частині Звіту Фонду показники щодо приватизації зазначені у млн грн (стор. 13), а в додатках 1–3, на які містяться посилання в текстовій частині, відповідні показники відображені в тис. грн, що ускладнює сприйняття інформації і проведення аналізу даних.

⁴⁹ Рішення Рахункової палати від 08.09.2020 № 24-1 “Про розгляд Звіту про результати аналізу звіту Фонду державного майна України за 2019 рік у частині, що впливає на виконання державного бюджету”.

⁵⁰ Проект Закону України “Про внесення змін до Закону України “Про Фонд державного майна України” та інших законодавчих актів України щодо сприяння залученню інвестицій в процесі приватизації та оренди державного і комунального майна”.

⁵¹ Згідно з карткою законопроекту 15.07.2021 він прийнятий за основу у першому читанні та готується до другого читання.

Недостатніми є вжиті Фондом заходи щодо переведення іменних цінних паперів акціонерних товариств у бездокументарну форму та приведення їх діяльності у відповідність із вимогами законодавства. Відображення у Звіті Фонду державного майна України достовірної та повної інформації про результати діяльності Фондом в окремих випадках не забезпечено.

Інформація в Єдиному реєстрі об'єктів державної власності з 24 лютого до 23 травня 2022 року не оновлювалась з об'єктивних причин (введення воєнного стану), при цьому Фонд не вжив достатніх заходів щодо щоквартального оновлення інформації, розміщеної на офіційному вебсайті Фонду у підрубриці “Інформація про об'єкти державної власності” рубрики “Єдиний реєстр об'єктів державної власності” розділу “Діяльність”, що передбачено пунктом 8 Заходів, затверджених ФДМУ.

Рекомендацію Рахункової палати щодо доповнення відповідного розділу Звіту Фонду інформацією про результати роботи наглядових рад з питань оціночної діяльності та результатів моніторингу виконання приватизаційних умов (зобов'язань) покупцями об'єктів державного майна виконано лише в частині відображення результатів моніторингу приватизаційних умов, тобто частково. Відповідну інформацію відображено на стор. 14–17 Звіту Фонду (підрозділ 1.6. “Контроль за виконанням умов договорів купівлі-продажу”).

За результатами аудиту⁵² ефективності управління Фондом державного майна корпоративними правами держави, що мають фінансові наслідки для державного бюджету, Рахунковою палатою надано рекомендації Кабінетові Міністрів України (пункт 4 рішення Рахункової палати від 27.10.2020 № 28-6 (далі – Рішення № 28-6)) і Фонду державного майна України (пункт 5 Рішення № 28-6).

Прем'єр-міністром України доручено⁵³ Голові Фонду вжити заходів до усунення виявлених порушень і недоліків та недопущення їх у подальшому, про результати поінформувати Рахункову палату і Кабінет Міністрів України. У разі необхідності прийняття рішень Уряду внести пропозиції в установленому порядку. Рекомендація Кабінетові Міністрів України доручити Фонду державного майна України розробити законопроект щодо урегулювання питання здійснення дієвого державного фінансового контролю суб'єктів господарювання державного сектору економіки залишалась невиконаною.

Проведеним аналізом надісланого⁵⁴ Фондом Плану заходів Фонду державного майна України щодо врахування висновків і пропозицій Рахункової палати за результатами аналізу Звіту про результати аудиту ефективності управління Фондом державного майна корпоративними правами держави, що мають фінансові наслідки для державного бюджету⁵⁵ (далі – План заходів),

⁵² Звіт про результати аудиту ефективності управління Фондом державного майна корпоративними правами держави, що мають фінансові наслідки для державного бюджету, затверджений рішенням Рахункової палати від 27.10.2020 № 28-6.

⁵³ Доручення від 11.12.2020 № 49894/1/1-20.

⁵⁴ Лист від 15.02.2021 № 10-17-2993.

⁵⁵ Затверджений наказом Фонду від 19.01.2021 № 63 (із змінами, внесеними наказом Фонду від 11.02.2021 № 168).

встановлено, що він не враховує рекомендацію Рахункової палати щодо затвердження стратегічних планів розвитку господарських товариств.

Про стан виконання окремих заходів Фонд поінформував Рахункову палату листом від 26.05.2021 № 10-17-11887, щодо решти заходів – інформація надана під час проведення контрольного заходу. Фактичний стан справ з виконання рекомендацій Рахункової палати, викладених у Рішенні № 28-6, наведено у додатку 3 до Звіту, згідно з яким із 9 рекомендацій виконано 2 (щодо забезпечення належного контролю за сплатою в повному обсязі господарськими товариствами, що належать до сфери управління, належної суми дивідендів/частини чистого прибутку до Державного бюджету України та вжиття заходів щодо призначення керівників господарських товариств, що належать до сфери управління Фонду, та членів наглядових рад), 6 виконано частково, 1 не виконано. Середній рівень виконання Фондом рекомендацій Рахункової палати за вказаним контрольним заходом становить 55,56 відсотка.

Так, Фондом не виконано рекомендацію щодо забезпечення виконання контрольних функцій за дотриманням вимог законодавства при прийнятті наглядовими радами рішень щодо діяльності суб'єктів господарювання державного сектору економіки. За інформацією Фонду, наданою під час контрольного заходу, з метою виконання цієї рекомендації Фондом забезпечено отримання копій протоколів засідань наглядових рад суб'єктів господарювання державного сектору економіки, які перебувають в управлінні Фонду. Однак отримання копій протоколів не впливає на дотримання законодавства при прийнятті рішень наглядовими радами.

Вжиті Фондом заходи щодо своєчасного затвердження фінансових планів господарських товариств, що належать до сфери управління Фонду, були недостатніми. Інформація щодо виконання рекомендації Рахункової палати в частині перезатвердження статутів товариств, що належать до сфери управління Фонду, у Звіті Фонду відсутня. Вибірковим аналізом встановлено, що статут одного з акціонерних товариств, переданих в управління Фонду, затверджений Міністерством інфраструктури України. Частково виконані рекомендації щодо затвердження стратегічних планів розвитку господарських структур та приведення даних Реєстру корпоративних прав держави у відповідність із вимогами нормативно-правових актів. Станом на 31.01.2022 Реєстр містить 94 товариства, щодо яких форма випуску акцій не підтверджена і не заповнена. Проведення перевірок фінансово-господарської діяльності господарських товариств, що належать до сфери управління Фонду, у яких змінено керівника, забезпечено Фондом не у повному обсязі.

Загальний середній рівень виконання Фондом рекомендацій Рахункової палати за вказаними вище контрольними заходами становить 51,56 відсотка.

ВИСНОВКИ

1. Наданий Рахунковій палаті Звіт про роботу Фонду державного майна України та хід приватизації державного майна у 2021 році в цілому висвітлює виконання Фондом у 2021 році повноважень, визначених у Законі України від 09.12.2011 № 4107 “Про Фонд державного майна України”, в частині, що

впливає на виконання державного бюджету.

За результатами проведеного Рахунковою палатою аналізу встановлено, що у 2021 році фактичні надходження до державного бюджету від приватизації, оренди державного майна та дивідендів від суб'єктів господарювання, що належать до сфери управління Фонду, становлять 7,6 млрд грн, що майже вдвічі більше, ніж у 2020 році (3,8 млрд грн), що свідчить про ефективність виконання Фондом повноважень в частині, що впливає на виконання державного бюджету.

Порівняно з попереднім звітним періодом відбулось зростання фінансових показників за всіма видами надходжень до бюджету, за які є ФДМУ відповідальним. Фактичне виконання надходжень від оренди державного майна у 2021 році становить 1623,12 млн грн, або 98,37 відс. Плану, і в 1,2 раза перевищує показник 2020 року. Надходження від дивідендів та відрахування частини чистого прибутку акціонерних товариств, що перебувають в управлінні Фонду, сплаченого до державного бюджету – 837,853 млн грн, що у 3,2 раза більше, ніж у 2020 році. Надходження від приватизації державного майна порівняно з минулим роком збільшились на 2849,686 млн грн, або майже в 2,3 раза, і становили 5097,864 млн гривень.

2. У Звіті Фонду “Стислий огляд результатів роботи Фонду у 2021 році” при розкритті основних показників за 2021 рік відсутнє їх порівняння з попереднім роком, в окремих випадках відсутнє порівняння показників фактичних надходжень від приватизації з плановими. При цьому упродовж 2021 року заплановані показники обсягів надходжень від приватизації державного майна виконано Фондом лише на 42,5 відсотка, оскільки до державного бюджету перераховано 5097,864 млн грн при плані 12000,0 млн гривень. Такий низький показник виконання був наслідком декількох причин. Законом України від 02.09.2020 № 853-ІХ “Про внесення змін до Закону України “Про приватизацію державного і комунального майна” щодо парламентського контролю за приватизацією державного майна” встановлено обмеження на проведення аукціонів з продажу об'єктів великої приватизації та обмежень на проведення аукціонів із зниженням стартової ціни та за методом вивчення цінових пропозицій та приватизації шляхом викупу об'єктів великої приватизації, запроваджені Законом України від 30.03.2021 № 1365-ІХ “Про внесення зміни до розділу V “Прикінцеві та перехідні положення” Закону України “Про приватизацію державного і комунального майна” щодо відновлення проведення аукціонів з продажу об'єктів великої приватизації”.

Крім того, при формуванні переліків об'єктів, що підлягають приватизації Фонд не дотримувався вимог Порядку подання уповноваженими органами управління державним органам приватизації пропозицій щодо включення об'єктів права державної власності до переліку об'єктів, що підлягають приватизації, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 10.05.2018 № 387.

З недотриманням вимог пункту 6 Порядку № 387 перелік об'єктів великої приватизації, що підлягають приватизації в 2021 році, на затвердження Кабінету Міністрів України не подавався. Протягом 2021 року 10 разів

вносились зміни до додатка до розпорядження Кабінету Міністрів України від 16.01.2019 № 36-р “Про затвердження переліку об’єктів великої приватизації державної власності”. Щодо об’єктів малої приватизації, то уповноважені органи управління систематично порушували терміни подання пропозицій щодо включення об’єктів права державної власності до переліку об’єктів, що підлягають приватизації (щороку до 1 жовтня), які встановлені частиною п’ятою статті 11 Закону № 2269 та пунктом 2 Порядку № 387. Фактично процес формування переліків тривав протягом усього 2021 року. До наказу, яким затверджено переліки об’єктів малої приватизації, що підлягали приватизації в 2021 році, 33 рази вносилися зміни.

За таких умов здійснення Фондом обґрунтованого прогнозування планового річного обсягу надходжень від продажу об’єктів малої приватизації не забезпечено. Фондом подавалися попередні та уточнені прогнозні показники надходження коштів від приватизації на 2021 рік з порушенням вимог пункту 5 Порядку № 387 – не у розрізі запропонованих до приватизації об’єктів, а також без урахування їх фінансового стану та прогнозованих обсягів надходження від приватизації конкретних об’єктів. За інформацією Фонду (лист від 24.03.2021 № 10-19-6571 до Міністерства фінансів України, Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України та Національного банку України), прогнозний обсяг надходження від великої приватизації визначений з урахуванням розміру балансової вартості та розміру державної частки об’єкта. Також за цією інформацією Фонду, підготовка об’єкта до приватизації розтягнута у часі, оскільки перелік об’єктів малої приватизації не є сталим, а вартість продажу визначається на одному з трьох типів аукціонів, тому Фонд не вбачає за можливе визначити прогнозовану вартість від продажу в розрізі об’єктів, що будуть приватизовані, у тому числі у 2021 році.

3. Проведеним аналізом інформації зі Звіту Фонду в частині повноважень Фонду з відбору радників для надання послуг з приватизації та продажу пакетів акцій у 2021 році встановлено, що вони забезпечені неповною мірою. Фондом проведено відповідну роботу щодо розробки нового Порядку залучення радників у процесі приватизації об’єктів державної власності, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.02.2021 № 134 “Деякі питання залучення радників в процесі приватизації”, та приведення нормативно-правових актів Фонду у відповідність із цим Порядком. Разом з тим Фондом було організовано проведення лише першого етапу конкурсу, а саме наказом Фонду від 11.08.2021 № 1407 затверджено перелік кваліфікованих учасників відбору. Проведення другого та третього етапів конкурсу: визначення учасників конкурсу з числа включених до переліку та визначення учасника конкурсу, який набрав найбільшу кількість балів, переможцем конкурсу Фондом не забезпечено.

4. Діяльність Фонду з управління корпоративними правами держави та державними підприємствами у Звіті Фонду відображена частково. У Звіті ФДМУ відсутня інформація про кількість фінансових планів господарських товариств та державних підприємств, які підлягали затвердженню, та кількість фінансових планів, затверджених у встановлені законодавством терміни, яка

передбачена пунктом 3.4.2 Методичні рекомендації № 1836. Також відсутня інформація щодо кількості розроблених та затверджених нових редакцій статутів господарських товариств. Така інформація наведена лише щодо державних підприємств.

5. Аналіз інформації щодо діяльності з управління державним майном у Звіті Фонду засвідчив, що Фондом проведена значна робота щодо оновлення даних у Єдиному реєстрі об'єктів державної власності. Однак стан упорядкування юридичних осіб у 2021 році свідчить про недостатній рівень заходів, що здійснюються Фондом за цим напрямом. Упродовж двох років кількість юридичних осіб, облік яких не упорядковано, зменшилась лише на 0,3 тис об'єктів (7,0 відс.), а кількість об'єктів, матеріали щодо яких не опрацьовано комісіями (1,9 тис.), залишається незмінною щонайменше 4 роки.

Неповною мірою виконано розпорядження № 1010, яким передбачено передати до сфери управління Фонду, зокрема, 175 єдиних майнових комплексів державних підприємств, в частині передачі єдиних майнових комплексів окремих державних підприємств. У цілому інформація про виконання розпорядження № 1010-р висвітлена, однак інформація щодо передачі окремих об'єктів (ДП Гощанського відділу “Профдезинфекція” та Державного центру інформатики та комп'ютеризації “Укртрансбуд”) висвітлена у Звіті Фонду некоректно. Державний центр інформатики та комп'ютеризації “Укртрансбуд” ліквідовано ще до прийняття Кабінетом Міністрів рішення про передачу до сфери управління Фонду, друге підприємство – не відноситься до сфери управління органу, від якого передається відповідно до розпорядження № 1010. При цьому Фонд з 2020 року не ініціював внесення змін до додатка 1 до розпорядження Кабінету Міністрів України від 12.08.2020 № 1010-р з метою вилучення з нього таких об'єктів передачі.

6. Результати діяльності Фонду щодо участі у процедурах банкрутства відображено у Звіті ФДМУ неповною мірою. Наведено, але не конкретизовано інформацію щодо забезпечення участі представників Фонду на зборах кредиторів, засіданнях комітетів кредиторів, у яких Фонд має право брати участь відповідно до статті 48 Кодексу України з процедур банкрутства. Також відсутня інформація щодо виконання Фондом покладених на нього Законом № 4107 повноважень щодо погодження мирових угод, планів санацій і переліків ліквідаційних мас та змін і доповнень до них у справах про банкрутство господарських організацій з корпоративними правами держави.

7. Аналіз рекомендацій Рахункової палати за результатами контрольних заходів, проведених у 2020 та 2021 році, засвідчив, що Фондом не забезпечено повного виконання рекомендацій Рахункової палати. Із 7 рекомендацій, наданих за результатами аналізу Звіту про роботу Фонду державного майна України та хід приватизації державного майна за 2019 рік (затверджено рішенням Рахункової палати від 08.09.2020 № 24-1), виконано частково – 6, не виконано – 1. Із 8 рекомендацій, наданих за результатами аналізу Звіту про роботу Фонду державного майна України та хід приватизації державного майна за 2020 рік (рішення Рахункової палати від 22.06.2021 № 14-2), виконано 1,

частково виконано 7. Із наданих 9 рекомендацій за результатами аудиту ефективності управління Фондом державного майна корпоративними правами держави, що мають фінансові наслідки для державного бюджету (рішення Рахункової палати від 27.10.2020 № 28-6), виконано 2, частково виконано 6, 1 – не виконано. Загальний середній рівень виконання рекомендацій становить 51,56 відсотка.

Невиконаними за зазначеними вище заходами контролю залишились рекомендації Рахункової палати щодо забезпечення виконання контрольних функцій за дотриманням вимог законодавства при прийнятті наглядовими радами рішень щодо діяльності суб'єктів господарювання державного сектору економіки та щодо забезпечення обґрунтованості щорічного планування показників надходжень від приватизації державного майна та виконання запланованих показників.

8. При складенні Звіту Фондом здебільшого враховано вимоги Методичних рекомендацій № 1836. Водночас аналіз розділів Звіту Фонду засвідчив, що окремі з них містять неточності, помилки та некоректні дані, в окремих випадках зміст діаграм не відповідає їх назві, дані в додатках до Звіту Фонду наведені в інших грошових одиницях виміру, аніж у тексті звіту, що ускладнює сприйняття і аналіз інформації.

ПРОПОЗИЦІЇ

1. Звіт про результати аналізу звіту Фонду державного майна України за 2021 рік у частині, що впливає на виконання державного бюджету, та рішення Рахункової палати надіслати Верховній Раді України протягом 15 днів із дня затвердження цього Звіту.

2. Звіт про результати аналізу звіту Фонду державного майна України за 2021 рік у частині, що впливає на виконання державного бюджету, і рішення Рахункової палати надіслати Комітетові Верховної Ради України з питань економічного розвитку та рекомендувати розглянути на засіданні.

3. Відомості про результати аналізу у формі рішення Рахункової палати надіслати Кабінету Міністрів України і рекомендувати доручити:

1) Міністерству економіки України та Фонду державного майна України розробити та внести в установленому порядку Кабінету Міністрів України проекти нормативно-правових актів:

– щодо змін до Порядку подання уповноваженими органами управління державним органам приватизації пропозицій щодо включення об'єктів права державної власності до переліку об'єктів, що підлягають приватизації, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 10.05.2018 № 387, з метою забезпечення обґрунтованого планування прогнозних обсягів надходжень до бюджету від приватизації (термінів, періодичності внесення змін, деталізації розрахунків при обґрунтуванні планових обсягів надходжень до бюджету);

– щодо змін до додатка 1 до розпорядження Кабінету Міністрів України від 12.08.2020 № 1010-р “Про передачу об'єктів державної власності до сфери управління Фонду державного майна” з метою приведення у відповідність до фактичного стану єдиних майнових комплексів;

2) Фонду державного майна України забезпечити обґрунтоване, відповідно до вимог законодавчих та нормативно-правових актів, планування надходжень від приватизації на наступні бюджетні періоди.

4. Звіт про результати аналізу звіту Фонду державного майна України за 2021 рік у частині, що впливає на виконання державного бюджету, та рішення Рахункової палати надіслати Фонду державного майна України і рекомендувати:

– розробити протягом одного місяця план заходів із усунення недоліків і поінформувати Рахункову палату;

– розробити проєкти нормативно-правових актів щодо внесення змін:

до Порядку подання уповноваженими органами управління державним органам приватизації пропозицій щодо включення об'єктів права державної власності до переліку об'єктів, що підлягають приватизації, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 10.05.2018 № 387, з метою забезпечення обґрунтованого планування прогнозних обсягів надходжень до бюджету від приватизації;

до додатка 1 до розпорядження Кабінету Міністрів України від 12.08.2020 № 1010-р “Про передачу об'єктів державної власності до сфери управління Фонду державного майна” з метою приведення у відповідність до фактичного стану єдиних майнових комплексів;

– забезпечити повне виконання рекомендацій Рахункової палати, наданих за результатами попередніх контрольних заходів (рішення Рахункової палати від 08.09.2020 № 24-1, від 22.06.2021 № 14-2, від 27.10.2020 № 28-6);

– відобразити у наступному щорічному звіті про роботу Фонду державного майна України та хід приватизації державного майна повну та зіставну інформацію про результати діяльності з урахуванням рекомендацій Рахункової палати.

Член Рахункової палати

Ірина ІВАНОВА

Інформація про стан виконання Фондом державного майна України рекомендацій Рахункової палати за результатами аналізу Звіту про роботу Фонду державного майна України та хід приватизації державного майна України за 2019 рік у частині, що впливає на виконання державного бюджету (рішення Рахункової палати від 08.09.2020 № 24-1).

№ з/п	Рекомендації Рахункової палати	Виконання*	Виконання (актуалізоване у ході контрольного заходу)
1	2	3	4
1.	Забезпечити обґрунтованість щорічного планування показників надходжень від приватизації державного майна та виконання запланованих показників.	Не виконано. Фондом не забезпечено обґрунтованості щорічного планування показників надходжень від приватизації державного майна та виконання запланованих показників. Так, плановий показник знаходження коштів від приватизації державного майна на 2020 рік зменшено до 500,0 млн грн, або у 24 рази. При цьому державним бюджетом від приватизації державного майна у 2020 році отримано 2 248,165 млн грн (449,63 відс.) планового показника. Інформацію щодо планування показників надходжень від приватизації державного майна на 2020 рік не надано. Однак надано копії листів щодо подання Міністерству розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України прогнозних показників знаходження коштів від приватизації державного майна на 2021 – 2024 роки.	Не виконано. Фондом не забезпечено обґрунтованості щорічного планування показників надходжень від приватизації державного майна та виконання запланованих показників. Так, плановий показник знаходження коштів від приватизації державного майна на 2021 рік (зміни не вносились) 12000,0 млн грн. При цьому державним бюджетом від приватизації державного майна у 2021 році отримано 5097,9 млн грн (42,5 відс. планового показника). Інформація щодо планування показників надходжень від приватизації державного майна на 2021 рік розрахунками не підтверджена. Крім того, незважаючи на велику кількість внесених змін до переліків об'єктів приватизації, прогнозні та уточнені дані щодо очікуваної суми надходжень у 2021 році, які Фонд подавав протягом 2021 року до Мінфіну, Мінекономіки та Національного банку України залишалися незмінними – 12000 млн гривень.
2.	Забезпечити детальний аналіз нормативно-правових актів у сфері приватизації державного і комунального майна, управління об'єктами	Виконано частково. Фондом у 2020 році розроблено 1574 організаційно-розпорядчі та нормативно-правові акти, з яких 13 подано на державну реєстрацію (пройшли державну реєстрацію 11 актів), 23 проекти актів	Виконано частково. Фондом у 2021 році розроблено 2375 організаційно-розпорядчих та нормативно-правових актів, 11 з яких подано на державну реєстрацію Мін'юсту (пройшли державну реєстрацію 9 актів), 61 проект актів Кабінету Міністрів України, з яких ухвалено 32.

1	2	3	4
	<p>державної власності, формування та ведення Реєстру корпоративних прав держави з метою оновлення з урахуванням сучасних економічних умов та розглянути питання про внесення відповідних змін до цих актів.</p>	<p>Кабінету Міністрів України, 13 з яких на кінець року були прийняті Урядом. Фондом переглянуто Форми плану розміщення акцій акціонерного товариства, затверджені наказом Фонду від 22.05.2018 № 680 “Про затвердження форми плану розміщення акцій акціонерного товариства”, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 11.06.2018 за № 703/32155. Надано пропозиції Міністерству розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України щодо внесення змін до Порядку визначення суб’єкта управління та підготовлено проект постанови Кабінету Міністрів України “Про внесення змін до Порядку списання об’єктів державної власності”. Фондом у 2020 році підготовлено доопрацьовану редакцію проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України стосовно удосконалення державної політики управління та приватизації об’єктів державної і комунальної власності, а також інституційних засад діяльності Фонду державного майна України». Разом з тим підготовлено проект Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України (щодо продажу об’єктів державної та комунальної власності, що перебувають у податковій заставі, через процедури</p>	<p>За Даними Звіту ФДМУ, Фонд здійснював супроводження поданих народними депутатами України проєктів законів України (зареєстровані у Верховній Раді 04.01.2021). Станом на 08.06.2022 ці законопроекти не прийняті в цілому або не розглянуті:</p> <ul style="list-style-type: none"> - “Про внесення змін до Закону України “Про Фонд державного майна України” та інших законодавчих актів України щодо сприяння залученню інвестицій в процесі приватизації та оренди державного і комунального майна” (реєстр. № 4572) прийнято Верховною Радою України у першому читанні 15.07.2021. Друге читання не відбулося. - “Про внесення змін до Податкового кодексу України (щодо продажу об’єктів державної та комунальної власності)” (реєстр. № 4574), “Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального процесуального кодексу України стосовно удосконалення державної політики управління об’єктами державної і комунальної власності” (реєстр. № 4573), “Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо коштів від приватизації об’єктів державної власності” (реєстр. № 4575), розгляд яких не відбувся. <p>Фондом підготовлено проект Закону України “Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо функціонування Єдиної бази даних звітів про оцінку”, який дасть змогу запобігти внесенню недобросовісними суб’єктами оціночної діяльності (оцінювачами) недостовірної інформації до Єдиної бази та</p>

1	2	3	4
		<p>приватизації)», але Кабінетом Міністрів України ці законопроекти не розглянуто. Водночас у 2020 році Фондом так і не узгоджено проблемні питання, пов'язані з переведенням іменних цінних паперів деяких акціонерних товариств у бездокументарну форму та приведення їх діяльності у відповідність із Законом України від 17.09.2008 № 514 “Про акціонерні товариства”.</p>	<p>забезпечити її фінансування з державного бюджету, запровадити фіксовану плату за формування електронної довідки про оціночну вартість об'єкта нерухомості, реєстрацію звітів про оцінку. Законопроект погоджено заінтересованими органами. Державна регуляторна служба України рішенням від 26.03.2021 № 154 в погодженні проекту відмовила. Проект закону доопрацьовується Фондом впродовж дев'яти місяців і лише 29.12.2021 був оприлюднений на офіційному вебсайті Фонду з метою отримання зауважень та пропозицій.</p> <p>У зв'язку з прийняттям Закону України від 03.10.2019 № 157-IX “Про оренду державного та комунального майна” Фондом підготовлено проект постанови Кабінету Міністрів України “Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Кабінету Міністрів України”, яким передбачається внести зміни до Методики оцінки об'єктів оренди, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 10.08.1995 № 629, Методики оцінки майна, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 10.12.2003 № 1891, та до Положення про інвентаризацію майна державних підприємств, що приватизуються (корпоратизуються), а також майна державних підприємств та організацій, яке передається в оренду (повертається після закінчення строку дії договору оренди або його розірвання), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 02.03.1993 № 158. Однак надісланий до Секретаріату Кабінету Міністрів України та</p>

1	2	3	4
			Урядового офісу координації європейської та євроатлантичної інтеграції Секретаріату Кабінету Міністрів України проект, Секретаріат Кабінету Міністрів України повернув як такий, що потребує додаткового узгодження з Мінфіном.
3.	Розробити і подати Кабінетові Міністрів України пропозиції щодо внесення змін до Закону України “Про Фонд державного майна України” у частині вдосконалення взаємодії з іншими органами влади та положень про наглядову раду з питань оціночної діяльності.	<p>Виконано частково.</p> <p>Фондом подано на розгляд Кабінету Міністрів України проект Закону України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України стосовно удосконалення державної політики управління та приватизації об’єктів державної і комунальної власності, а також інституційних засад діяльності Фонду державного майна України”, складовою частиною якого є нова редакція Закону України “Про Фонд державного майна України”. У законопроекті “Про внесення змін до Закону України “Про Фонд державного майна України” та інших законодавчих актів України щодо сприяння залученню інвестицій в процесі приватизації та оренди державного і комунального майна” (реєстр. № 4572 від 04.01.2021) (далі – Законопроект) системно вирішено питання взаємодії Фонду з іншими органами державної влади в процесі приватизації. Цей Законопроект перебуває на розгляді в Комітеті Верховної Ради України з питань економічного розвитку. Окремо зміни до Закону України від 09.12.2011 № 4107 “Про</p>	<p>Виконано частково.</p> <p>Законопроект (реєстр. № 4572 від 04.01.2021) складовою частиною якого є нова редакція Закону України “Про Фонд державного майна України”, що не містить норму щодо повноважень Фонду у сфері оцінки майна, майнових прав та професійної оціночної діяльності в частині утворення відповідно до Закону України “Про центральні органи виконавчої влади” наглядової ради з питань оціночної діяльності (стаття 5, частина перша, пункт 5) 15.07.2021 прийнято за основу у першому читанні, проект готується до другого читання. Окремо зміни до Закону № 4107 у частині вдосконалення взаємодії з іншими органами влади та положень про наглядову раду з питань оціночної діяльності Фондом не розроблено. Законом № 4107 (абзац сьомий пункту 5 частини першої статті 5) визначені повноваження Фонду у сфері оцінки майна, майнових прав та професійної оціночної діяльності щодо утворення відповідно до Закону України “Про центральні органи виконавчої влади” наглядової ради з питань оціночної діяльності. Водночас спеціальний закон – Закон “Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні”, не містить норм стосовно наглядової ради з питань оціночної діяльності.</p>

1	2	3	4
		<p>Фонд державного майна України” у частині вдосконалення взаємодії з іншими органами влади та положень про наглядову раду з питань оціночної діяльності Фондом не розроблено. Фондом повідомлено, що нова редакція Закону України “Про Фонд державного майна України” (стаття 5, частина перша, пункт 5) не містить норму щодо повноважень Фонду у сфері оцінки майна, майнових прав та професійної оціночної діяльності в частині утворення відповідно до Закону України “Про центральні органи виконавчої влади” наглядової ради з питань оціночної діяльності.</p>	<p>Фонд таку діяльність у щорічних звітах не висвітлює, оскільки фактично такі повноваження не здійснює.</p>
4.	<p>Забезпечити при складанні звітів на наступні роки повноту і достовірність інформації та даних, окреслення проблемних питань у сферах, віднесених до повноважень Фонду, чітке дотримання структури звіту, визначеної Методичними рекомендаціями щодо складання річного звіту та квартальної аналітичної довідки про роботу Фонду та хід приватизації державного майна, затвердженими</p>	<p>Виконано частково. Аналізом окремих розділів Звіту Фонду встановлено невідповідність наведених даних у Звіті ФДМУ щодо надходжень до Державного бюджету коштів від приватизації та оренди державного майна даним, зазначеним у Річному звіті про виконання Державного бюджету України за 2020 рік, розміщеному на сайті Державної казначейської служби України. Наказом Фонду від 31.12.2020 № 2105 у новій редакції викладено структуру Звіту, щоквартальні аналітичні довідки про роботу Фонду державного майна України та хід приватизації державного майна та затверджено Методичні рекомендації щодо складання звітів та</p>	<p>Виконано частково. Аналізом окремих розділів Звіту Фонду встановлено невідповідність наведених даних у Звіті ФДМУ даним Реєстру корпоративних прав держави в частині кількості товариств, які мають бездокументарну форму акцій, інформація щодо діяльності радників, які надають послуги з підготовки до приватизації та продажу – неповна. Діяльність Фонду з управління корпоративними правами держави висвітлено неповною мірою. Інформація щодо погодження фінансових планів господарських товариств у Звіті ФДМУ відсутня, щодо своєчасності їх затвердження – не висвітлена; інформація щодо заходів Фонду стосовно переведення іменних цінних паперів акціонерних товариств у бездокументарну форму та приведення їх діяльності у</p>

1	2	3	4
	наказом Фонду від 31.07.2018 № 1018.	аналітичних довідок про роботу Фонду.	відповідність із Законом № 514 є неповною.
5.	Забезпечити дієвий контроль за щорічним досягненням запланованих показників надходжень від приватизації державного майна.	<p>Виконано частково.</p> <p>Фондом повідомлено щодо систематичного звітування Кабінетові Міністрів України про результати моніторингу торгів з продажу об'єктів малої приватизації на електронних аукціонах, а також Комітетові Верховної Ради України з питань економічного розвитку та Комітетові Верховної Ради України з питань бюджету про стан виконання бюджетних завдань. Водночас у 2020 році від приватизації державного майна перераховано до державного бюджету 449,63 відс. планового показника. Однак інформація щодо надання Фондом пропозицій Міністерству фінансів України про збільшення планового показника знаходження коштів від приватизації державного майна у зв'язку із його перевиконанням відсутня.</p>	<p>Виконано частково.</p> <p>Плановий показник знаходження коштів від приватизації державного майна на 2021 рік 12000,0 млн грн. При цьому державним бюджетом від приватизації державного майна у 2021 році отримано 5 097,9 млн грн (42,5 відс. планового показника).</p> <p>Інформація щодо надання Фондом пропозицій Міністерству фінансів України про зменшення планового показника знаходження коштів від приватизації державного майна у 2021 році відсутня.</p>
6.	Детальний аналіз Методичних рекомендацій щодо складання річного звіту та щоквартальної аналітичної довідки про роботу Фонду та хід приватизації державного майна, затверджених наказом Фонду від 31.07.2018 № 1018 та, за необхідності, внесення змін.	<p>Виконано частково.</p> <p>Детальний аналіз Методичних рекомендацій щодо складання річного звіту та щоквартальної аналітичної довідки про роботу Фонду та хід приватизації державного майна, затверджених наказом Фонду від 31.07.2018 № 1018 з урахуванням рекомендацій Рахункової палати, не проведено. Натомість наказом Фонду від 31.12.2020 № 2105 затверджено у новій редакції структуру Звіту,</p>	<p>Виконано частково.</p> <p>Детальний аналіз Методичних рекомендацій щодо складання річного звіту та щоквартальної аналітичної довідки про роботу Фонду та хід приватизації державного майна, затверджених наказом Фонду від 31.07.2018 № 1018 з урахуванням рекомендацій Рахункової палати, не проведено.</p> <p>Натомість, наказом Фонду від 31.12.2020 № 2105 затверджено у новій редакції структуру Звіту, щоквартальні аналітичні довідки про роботу Фонду державного майна України та хід приватизації державного майна</p>

1	2	3	4
		<p>щоквартальні аналітичні довідки про роботу Фонду державного майна України та хід приватизації державного майна та Методичні рекомендації щодо складання звітів та аналітичних довідок про роботу Фонду, що були затверджені наказом Фонду від 04.08.2020 № 1301.</p>	<p>та Методичні рекомендації щодо складання звітів та аналітичних довідок про роботу Фонду, що були затверджені наказом Фонду від 04.08.2020 № 1301.</p> <p>Слід зазначити, що у ході аналізу Звіту про роботу Фонду державного майна України та хід приватизації державного майна України за 2019 рік Рахунковою палатою було встановлено, що пунктом 3.2.1. Методичних рекомендацій № 1301 до 31.12.2020 було передбачено відображення інформації щодо балансової вартості господарських товариств, включених або виключених з Переліку у тексті Звіту ФДМУ. Однак змінами, внесеними до них, така норма виключена. Відсутність такої інформації у Звіті ФДМУ не надає можливість оцінити потенційні обсяги надходжень до державного бюджету від їх приватизації, або їх зменшення.</p> <p>В подальшому наказом Фонду від 19.10.2021 № 1836 затверджено нові Методичні рекомендації щодо складання річного звіту та щоквартальної аналітичної довідки про роботу Фонду державного майна України та хід приватизації державного майна, які також не містять норми щодо відображення у тексті Звіту ФДМУ інформації щодо балансової вартості господарських товариств, включених або виключених з Переліку.</p>
7.	Усунення виявлених Рахунковою палатою недоліків.	<p>Виконано частково.</p> <p>Фондом затверджено наказ від 12.12.2020 № 1999 “Про виконання Заходів Фонду державного майна України щодо врахування пропозицій та рекомендацій Рахункової палати за результатами Звіту</p>	<p>Виконано частково.</p> <p>Заходи, передбачені наказом Фонду від 12.12.2020 № 1999 “Про виконання Заходів Фонду державного майна України щодо врахування пропозицій та рекомендацій Рахункової палати за результатами Звіту Фонду</p>

1	2	3	4
		Фонду державного майна України та хід приватизації державного майна у 2019 році”, проте Заходи, передбачені зазначеним наказом, залишилися невиконаними або виконані лише частково.	державного майна України та хід приватизації державного майна у 2019 році” залишилися невиконаними або виконані частково.

*Інформація наведена за даними Звіту про результати аналізу звіту Фонду державного майна України за 2020 рік у частині, що впливає на виконання державного бюджету, затвердженого рішенням Рахункової палати від 22.06.2021 № 14-2

Інформація про стан виконання Фондом рекомендацій Рахункової палати за результатами аналізу звіту Фонду державного майна України за 2020 рік у частині, що впливає на виконання державного бюджету (рішення Рахункової палати від 22.06.2021 № 14-2)

№ з/п	Рекомендації Рахункової палати	Виконання
1	2	3
1.	Розробити протягом одного місяця план заходів із усунення недоліків і поінформувати Рахункову палату.	<p>Виконано частково.</p> <p>Наказом Фонду від 10.08.2021 № 1402 затверджено Заходи Фонду державного майна України щодо врахування пропозицій та рекомендацій Рахункової палати за результатами аналізу звіту про роботу Фонду державного майна України та хід приватизації державного майна у 2020 році, затверджених Рішенням Рахункової палати від 22.06.2021 № 14-2 (далі – Заходи Фонду), які направлено до Рахункової палати листом від 10.08.2021 № 10-18-18550.</p> <p>Аналіз Заходів Фонду засвідчив, що вони не враховують рекомендацію Рахункової палати, в частині висвітлення у звітах Фонду результатів роботи наглядових рад з питань оціночної діяльності, отже, рекомендація Рахункової палати щодо розробки плану заходів із усунення недоліків виконана Фондом частково.</p>
2.	Вжити заходів щодо відображення у Звіті Фонду державного майна України достовірної та повної інформації про результати діяльності.	<p>Виконано частково.</p> <p>Під час аналізу звіту Фонду виявлено випадки наведення неповної та неточної інформації, зокрема щодо кількості господарських товариств, які мають бездокументарну форму акцій.</p> <p>Діяльність Фонду з управління корпоративними правами держави висвітлено неповною мірою.</p> <p>Інформація щодо погодження фінансових планів господарських товариств у Звіті ФДМУ відсутня, щодо своєчасності їх затвердження – не висвітлена; інформація щодо заходів Фонду стосовно переведення іменних цінних паперів акціонерних товариств у бездокументарну форму та приведення їх діяльності у відповідність із Законом № 514 та щодо діяльності радників, які надають послуги з підготовки до приватизації та продажу, – неповна.</p>
3.	Забезпечити відображення у Звіті Фонду державного майна України при його складанні у наступних роках фінансових показників в однакових грошових одиницях виміру.	<p>Виконано частково.</p> <p>Рекомендація переважно врахована Фондом при формуванні Звіту ФДМУ. Разом з тим у текстовій частині звіту показники щодо приватизації зазначені у млн грн (стор. 13), а в додатках 1–3, на які містяться посилання, відповідні показники відображені в тис. грн.</p>

1	2	3
4.	<p>При підготовці наступних звітів доповнити відповідний розділ інформацією про результати роботи наглядових рад з питань оціночної діяльності та результатів моніторингу виконання приватизаційних умов (зобов'язань) покупцями об'єктів державного майна;</p>	<p>Виконано частково. Рекомендацію не виконано в частині висвітлення у Звіті інформації про результати роботи наглядових рад з питань оціночної діяльності. Так листом від 18.10.2021 Фонд повідомив, що рекомендація не може бути виконана, оскільки відсутні законодавчі підстави формування наглядових рад з питань оціночної діяльності. Водночас абзацом сьомим пункту 5 частини першої статті 5 установлено, що Фонд утворює відповідно до Закону України "Про центральні органи виконавчої влади" наглядову раду з питань оціночної діяльності з числа представників Фонду державного майна України, представників, делегованих іншими органами державної влади, представників громадських організацій, науковців, фахівців у сфері оціночної діяльності; інші консультативні, дорадчі, допоміжні органи та організовує їх роботу, бере участь у їх роботі. В частині доповнення відповідного розділу Звіту Фонду інформацією про результати моніторингу виконання приватизаційних умов (зобов'язань) покупцями об'єктів державного майна рекомендацію Рахункової палати враховано у п. 3.4 Заходів, п. 3.2.6 Методичних рекомендацій та відображено на стор. 14–17 Звіту Фонду (підрозділ 1.6. "Контроль за виконанням умов договорів купівлі-продажу").</p>
5.	<p>Забезпечити контроль за повнотою надходжень до Державного бюджету України від орендної плати орендарів та проведення інвентаризації договорів оренди державного майна.</p>	<p>Виконано. До Державного бюджету України надійшло 1623,12 млн грн, що становить 98,37 відс. виконання річного плану. Відбулись позитивні зрушення в динаміці змін заборгованості орендарів перед бюджетом. Станом на 31.12.2021 заборгованість орендарів перед державним бюджетом, що не сплачена більше 3 місяців, зменшилась на 227,6 млн грн (37,8 відс.) і становить 373,4 млн грн.</p>
6.	<p>Забезпечити повне виконання рекомендацій Рахункової палати, наданих за результатами попереднього аналізу Звіту про роботу Фонду державного майна України та хід приватизації державного майна за 2019 рік.</p>	<p>Виконано частково. Із загальної кількості рекомендацій: виконано частково – 6, не виконано – 1. Повна інформація наведена в Додатку 1 до Звіту.</p>

1	2	3
7.	Вжити заходів щодо переведення іменних цінних паперів акціонерних товариств у бездокументарну форму та приведення їх діяльності у відповідність із вимогами законодавства.	<p>Виконано частково.</p> <p>Враховано у Заходах Фонду (п. 7), виконавець – Департамент корпоративних прав держави, термін реалізації – постійно. За даними Звіту Фонду (стор. 46) станом на 01.01.2022 бездокументарну форму існування акцій мають 110 товариств, з них у 61 держава має контрольний пакет акцій. У порівнянні з 2021 роком кількість товариств, що мають бездокументарну форму існування акцій, зменшилась на 2 од., що свідчить про недостатність вжитих Фондом заходів щодо переведення іменних цінних паперів акціонерних товариств у бездокументарну форму та приведення їх діяльності у відповідність із вимогами законодавства. Крім того, наведені Фондом звітні дані є неповними і не відображають діяльність Фонду у цьому напрямку. Відсутня інформація про загальну кількість товариств, які мають провести дематеріалізацію та порівняння показників діяльності з показниками минулого періоду. За даними Звіту Фонду інформація щодо проблемних питань стосовно проведення дематеріалізації випусків акцій товариств, які не перебувають в сфері управління Фонду, відсутня.</p>
8.	Вжити заходів щодо оновлення інформації, відображеної у Єдиному реєстрі об'єктів державної власності.	<p>Виконано частково.</p> <p>Листом від 18.10.2022 Фонд повідомив, зокрема, що: “Рекомендацію Рахункової палати враховано у заходах Фонду. Термін виконання – щоквартально. Інформацію розміщено на офіційному вебсайті Фонду у підрубриці “Інформація про об'єкти державної власності” рубрики “Єдиний реєстр об'єктів державної власності” розділу “Діяльність”. Водночас наведені на сайті дані не оновлювались понад 7 місяців. Під час проведення контрольного заходу, у червні 2022 року на сайті Фонду наведено оновлені дані про кількість об'єктів в Реєстрі станом на 01.04.2022. Дані Реєстру з 24 лютого до 23 травня 2022 року не оновлювались з об'єктивних причин (введення воєнного стану).</p>

Інформація про стан виконання Фондом державного майна України рекомендацій Рахункової палати за результатами аудиту ефективності управління Фондом державного майна корпоративними правами держави, що мають фінансові наслідки для державного бюджету (рішення Рахункової палати від 27.10.2020 № 28-6)

№ з/п	Рекомендації Рахункової палати	Виконання
1	2	3
1.	Протягом двох місяців розробити план заходів з усунення порушень і недоліків та вжити заходів щодо його виконання.	<p>Виконано частково.</p> <p>Наказом Фонду від 19.01.2021 № 63 (зі змінами, внесеними наказом Фонду від 11.02.2021 № 168) затверджено План заходів Фонду державного майна України щодо врахування висновків і пропозицій Рахункової палати за результатами аналізу Звіту про результати аудиту ефективності управління Фондом державного майна корпоративними правами держави, що мають фінансові наслідки для державного бюджету (надіслано до Рахункової палати листом від 15.02.2021 № 10-17-2993).</p> <p>У Плані заходів не врахована рекомендація Рахункової палати стосовно вжиття заходів щодо затвердження стратегічних планів розвитку господарських товариств.</p>
2.	Забезпечити належний контроль за сплатою в повному обсязі господарськими товариствами, що належать до сфери управління, належної суми дивідендів/частини чистого прибутку до Державного бюджету України.	<p>Виконано.</p> <p>За даними Звіту Фонду станом на 01.01.2022 господарські товариства, що належать до сфери управління Фонду, сплатили до державного бюджету 837,853 млн грн, з них дивіденди (частина чистого прибутку) за попередні періоди – 204,227 млн грн. У порівнянні з 2020 роком обсяг надходжень до державного бюджету збільшився у 3,21 раза.</p>
3.	Забезпечити виконання контрольних функцій за дотриманням вимог законодавства при прийнятті наглядовими радами рішень щодо діяльності суб'єктів господарювання державного сектору економіки.	<p>Не виконано.</p> <p>За інформацією Фонду, забезпечено отримання копій протоколів засідань наглядових рад суб'єктів господарювання державного сектору економіки, які перебувають в управлінні Фонду, з метою виконання контрольних функцій за дотриманням вимог законодавства під час прийняття наглядовими радами рішень щодо діяльності суб'єктів господарювання державного сектору економіки. Однак забезпечення отримання копій протоколів не впливає на дотримання законодавства при прийнятті рішень наглядовими радами.</p>

1	2	3
4.	Вжити заходів щодо своєчасного затвердження фінансових планів господарських товариств, що належать до сфери управління, відповідно до вимог законодавства.	<p>Виконано частково.</p> <p>За даними Звіту Фонду станом на 01.01.2022 Фондом затверджено фінансові плани на 2021 рік 179 суб'єктів господарювання державного сектору економіки (з урахуванням затверджених у 2020 році), з них 39 фінансових планів господарських товариств та 140 фінансових планів державних підприємств. Зазначена у Звіті Фонду інформація не розкриває питання своєчасності затвердження фінансових планів, тобто Фонд не врахував пп. 6 п. 3.4.2 Методичних рекомендацій № 1836, яким передбачено наведення у Звіті Фонду інформації, зокрема щодо кількості фінансових планів, затверджених у терміни, визначені законодавством. Ця інформація була надана Фондом щодо господарських товариств лише у ході контрольного заходу (у терміни, визначені законодавством, затверджено фінансові плани 19 господарських товариств).</p> <p>Також у Звіті Фонду (стор. 51) зазначено, що затвердження фінансового плану на 2021 рік Фондом було неможливим більш ніж у 400 підприємствах (із зазначенням ряду причин).</p>
5.	Забезпечити зберігання примірників статутів та перезатвердження статутів господарських товариств, що належать до сфери управління, відповідно до законодавства.	<p>Виконано частково.</p> <p>За інформацією Фонду, у Фонді зберігаються всі статuti підпорядкованих суб'єктів господарювання. Інформація щодо перезатвердження статутів господарських товариств, що належать до сфери управління Фонду, у наданих документах відсутня. Водночас вибірково аналізом відкритих даних у мережі Інтернет встановлено, що статут Приватного акціонерного товариства “Харківський електротехнічний завод “ТРАНСЗВ'ЯЗОК” – з державною часткою 100 відс., управління яким здійснює Фонд, затверджено Міністерством інфраструктури України (http://transsvyaz.pat.ua/documents/ustanovchidokumenti?doc=60464).</p>
6.	Вжити заходів щодо призначення керівників господарських товариств, що належать до сфери управління, шляхом оголошення конкурсного відбору претендентів на заміщення вакантних посад керівників господарських товариств, та членів	<p>Виконано.</p> <p>За наданою Фондом інформацією (лист до Рахункової палати від 25.04.2022 вх. № 364/05-1) протягом II півріччя 2020 року та 2021 року оголошено 93 конкурсні відбори (з них 80 за 2021 рік) на заміщення вакантних посад керівників суб'єктів господарювання державного сектору економіки, з яких 16 конкурсів (з них 8 за 2021 рік) щодо акціонерних товариств. Також зазначено, що у разі проведення загальних зборів</p>

1	2	3
	наглядових рад відповідно до законодавства.	та винесення питання щодо обрання членів наглядових рад Фонд вживає заходи щодо обрання наглядових рад. За даними Звіту Фонду (стор. 47) на офіційному вебсайті Фонду опубліковано 22 оголошення про проведення конкурсного відбору претендентів на посади незалежних членів наглядових рад господарських товариств, що перебувають в управлінні Фонду.
7.	Привести дані Реєстру корпоративних прав держави у відповідність із вимогами нормативно-правових актів;	<p>Виконано частково.</p> <p>У листі Фонду до Рахункової палати (від 25.04.2022 вх. № 364/05-1) зазначено, що Реєстр корпоративних прав держави щотижнево оновлюється і розміщується на офіційному вебсайті Фонду. Станом на 06.05.2022 на офіційному вебсайті Фонду було розміщено інформацію у форматі Excel – Реєстр корпоративних прав держави у статутних капіталах господарських товариств станом на 18.02.2022 (попередній реєстр розміщено станом на 11.02.2022). Дані не оновлювались та доступ до них обмежено з об'єктивних причин (введення воєнного стану).</p> <p>Крім того, відповідно до Положення про Реєстр корпоративних прав держави, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29.10.2003 № 1679, Реєстр ведеться на основі відомостей, поданих міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади, 10 обласними, Київською та Севастопольською міськими державними адміністраціями за встановленими Фондом державного майна формами в електронному та паперовому вигляді. Разом із відомостями подаються, зокрема, свідоцтва про державну реєстрацію, засновницьких документів (статуту), свідоцтва про реєстрацію випуску акцій та інших документів, що підтверджують розмір державної частки у статутному капіталі господарського товариства. Водночас Реєстр включає 94 товариства, щодо яких форма випуску акцій не підтверджена та інформація в реєстрі не заповнена.</p>
8.	Вжити заходів щодо затвердження стратегічних планів розвитку господарських товариств.	<p>Виконано частково.</p> <p>За даними Звіту про результати аудиту ефективності управління Фондом державного майна корпоративними правами держави, що мають фінансові наслідки для державного бюджету (рішення Рахункової палати від 27.10.2020 № 28-6), Фонд як суб'єкт управління корпоративними правами держави не реалізував</p>

1	2	3
		<p>свої повноваження щодо затвердження 38 стратегічних планів розвитку господарських товариств, які належать до сфери його управління.</p> <p>В ході контрольного заходу Фонд надав інформацію, згідно з якою у 2020 – 2021 роках та січні – травні 2022 року Фондом затверджено лише 11 стратегічних планів.</p>
9.	<p>Забезпечити відповідно до законодавства проведення перевірок фінансово-господарської діяльності господарських товариств, що належать до сфери управління, у разі зміни керівника.</p>	<p>Виконано частково.</p> <p>У наданій Фондом інформації відсутня кількість товариств, які підлягали перевірці у зв'язку зі зміною керівника. Лише зазначено, що: “протягом II півріччя 2020 року та у 2021 році Фондом направлено до Державної аудиторської служби України 48 звернень”. В інформації не конкретизовано, чи стосувалися ці звернення господарських товариств, у яких відбулася зміна керівника. В інформації також зазначено, що Фондом у разі зміни керівника товариства проводяться позапланові перевірки фінансово-господарської діяльності такого суб'єкта згідно із затвердженим графіком.</p> <p>За даними Звіту Фонду (стор. 47) наглядовими радами обрано 20 керівників підприємств. Під час аналізу Звіту Фонду встановлено, що наведена інформація некоректна, оскільки за уточненою інформацією, наданою Фондом, наглядовими радами обрано 2 керівників (АТ “Харківський науково-дослідний та проектно-конструкторський інститут “Енергопроект”, ПрАТ “Миколаївська ТЕЦ”), 18 – обрано виконуючими обов'язки керівників. У інформації також зазначено, що Фондом враховано критерій відбору об'єктів внутрішнього аудиту – зміна керівника у шести акціонерних товариствах, в статутних капіталах яких розмір корпоративних прав держави становить більше 50,0 відс. та наведено їх перелік (у переліку АТ “Харківський науково-дослідний та проектно-конструкторський інститут “Енергопроект” відсутній).</p>